

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΙΔΡΥΤΗΣ & ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΤΑΚΤΕΣ : ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ,
ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΗΝΑΪΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ Σ'Α

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΒΕΛΛΗΝΟ Α')

ΑΡΙΘ. 736 (ΦΥΛ. 20)

Σάββατο, 15 Μαΐη 1921

ΤΑ ΠΙΟ ΧΑΡΑΧΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

ἀπὸ τὸ ρομάντζο τοῦ Ταγκόπουλου

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΝΟΙΞΗ

ποῦ θάρχινῆσει ἀπὸ τὸ φύλλο

τῶν 5 Ἰουνίου στὸ «Νουμά»

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

- Κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη.
- Ἐνοπλιεὶς εἰρήνη.
- Ὁ Κανελῆς.
- Ἀπὸ τὸ Ἅγιο Βῆμα τῆς ἀνθρωπότητος.
- Ὁ λόγος τοῦ δικαίου καὶ ὁ λόγος τοῦ ἀνθρώπου.
- Πατριδοφίλοι καὶ Πατριδοφάγοι.
- Ὅλοι νὰ πολεμῆτε !....
- Ὁ δρόμος τοῦ Τολστόη.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

- Ἀνοιξὴ στὴν ψυχὴ καὶ στὴ φύση.
- Οἱ Δέκα Ἐντολές.
- Τὸ πηγάδι τῆς Μαυροφόρας.
- Μεταμψυχωμένος.
- Ἀγάπη.
- Ἐὰ γράμματα τῆς Ἑλλῆς.
- Σήμερα, νιώθω, πῶς ε' ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ χθές καὶ αὔριο, τὸ ξαίρω, πῶς θὰ ε' ἀγαπῶ περισσότερο ἀπὸ σήμερα....
- Ἀπολύτρωση.

* ΤΙ ΓΡΑΦΟΥΝ ΟΙ ΑΛΛΟΙ *

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

Ἐκδιώκεται λοιπὸν πῦξ καὶ λάξ ἡ γλῶσσα τοῦ Λαοῦ ἀπὸ τὰ σχολεῖα. Ἀπὸ ποίους δέ ; Ἀπὸ τοὺς παλλαδικούς τῆς αὐτοτελείας, ἀπὸ τοὺς ἀναστηλωτὰς ὄλων τῶν λαϊκῶν ἐλευθεριῶν, ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ σχεδιάζουν νὰ παραχωρήσουν εἰς τὸν Λαὸν δικαιώματα, τὰ ὅποια δὲν ἐζήτησε, διὰ νὰ φορτώσουν εἰς τὴν ράχιν τῶν ἀνευθύνων ὄσας εὐθύνas φοβοῦνται νὰ ἀλάβουν αὐτοί, ὡς μόνον ὑπεύθυνοι κυβερνήται ! Ἀντιπάσης ὅμως ἐλευθερίας καὶ ἀντι παντός ἄλλου δικαιώματος, ὁ Λαὸς ἔχει τὴν εὐλογον ἀξίωσιν ἀπὸ σᾶς νὰ ἐπιδείξετε στοιχειώδη σεβασμὸν πρὸς τὴν μητρικὴν τοῦ γλώσσαν, τὴν μόνη ζωντανὴν γλῶσσαν. Ὅπως τὴν ἐσεβάσθη τὸ καταλυθὲν καθεστὼς τοῦ ζόφου καὶ τῆς τυραννίας, τὸ ὅποιον τὴν ἀποκατέστησεν εἰς τὰ ἀπαράγραστα δικαιώματά της, διὰ νὰ ἔλθετε σεῖς σήμερον καὶ νὰ τὴν καύσετε, νὰ τὴν ἐξοντώσετε, νὰ τὴν καύσετε ὡς Ἀραβικὴν, ὡς Βενιζελικὴν, ὡς ἀντεθνικὴν. Ἀπὸ λύσσαν τυφλῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀπὸ μανίαν στενοκεφαλίας καὶ σχολαστικισμοῦ, ποὺ σᾶς χαρακτηρίζουν, εἰς πείσμα κάθε λογικῆς καὶ κάθε φυσικῆς ἐξελλίξεως. Ἀλλὰ μὲ τοὺς νέους σωτήρας, ἡ Ἑλλάς ὀπισθοχωρεῖ ραγδαίως πρὸς τὸ παρελθόν, τὸ ὅποιον ἐνόμισεν ὅτι εἶχεν ἐνταφιάσει. Μαζὶ μὲ τὰς τῶσας ἄλλας ἀποπείρας μεσαιωνισμοῦ, ἃς γ' ἔνη καὶ μία ἀόμη εἰς βάρος τῆς Γλώσσης. Ἀσφαλῶς θὰ κερδίσῃ ἀπὸ τὴν ἀπώπειραν αὐτὴν ὁ ἀγὼν ὑπὲρ τῆς Δημοτικῆς. Ὁ ὅποιος εἶναι ἀγὼν τῆς προόδου κατὰ τῆς μούχλας καὶ τῆς ἀποτελεματώσεως. Ἡ ἀντίδρασις θὰ ἐπέλθῃ αὐτομάτως, ὅταν εἰσβάλουν πάλιν τὰ «ἴα» καὶ τὰ «ῶα» εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα διὰ νὰ στρεβλώσουν τοὺς Ἑλληνοπαίδας. Καὶ ἡ Γλῶσσα τοῦ Λαοῦ θὰ ἐξασφαλισθῇ τότε ὀριστικῶς ἀπὸ κάθε ὑποτροπὴν γλωσσαμυντορισμοῦ καὶ φανλοκρατικῆς ἐπεμβάσεως.

Ἐφημ. «ΕΘΝΟΣ»

ΑΙ ΔΥΟ ΚΑΠΗΑΙ

Ἦσαν ἐπὶ τέλους καὶ τοὺς ἀπολογητὰς τῶν εἰς τὸν τύπον οἱ Μητροποῦλοι καὶ οἱ κλεινοὶ Λεβίδηδες. Τὸ «Ἐμπρὸς» ἀνέλαβε πατριωτικῶς νὰ τοὺς ἐνισχύσῃ εἰς τὸν περὶ ἐξωβελισμοῦ τῶν μαλλιαρῶν διβλίον εὐγενῆ ἀγῶνα τῶν. Ὁ Μαλλιαρισμός, λέγει, εἶναι ὁ ἐσωτερικῶς κεμαλισμός καὶ πρέπει νὰ συντριβῇ καὶ αὐτοῦ τὸ μέτωπον ὅπως καὶ ἐκείνου ! Μετὰ τὴν πατριδοκαπηλείαν δηλαδὴ ἡ γλωσσοκαπηλεία. Ἡ μήπως πάντα δὲν συνεβάδιαν τὰ δύο αὐτὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα ; Ἐν τῷ μεταξύ θὰ ἦτο, νομιζομεν, σκοπιμώτερον νὰ συντρίψουν οἱ γλωσσαμύνητορες τοῦ «Ἐμπρὸς», διὰ τῶν πατριωτικῶν τῶν βομβαρδισμῶν, τὸν Κεμάλ πρῶτον. Ὑστερὰ τρώγομεν καὶ τὸν ἄλλον, ἀφοῦ ἐννοεῖται. . . τοῦ θυλάομεν τῆς τῆρας !

Ἐφημ. «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗΣ»

ΒΑΡΒΑΡΟΠАЗΑΡΟ

Στὴ στήλη αὐτὴ παρακαλοῦμε ὁλοὺς τοὺς ἀνιγνωστές μας νὰ μᾶς βοηθήσουν.

Εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ ἀυτοχείρου εὐρέθη σφραγισμὸς, δι' οὗ παρακαλεῖ ὅπως εἰδοποιηθῇ τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν καὶ μερμνήσῃ περὶ τῆς κηδείας, καὶ ἐπιστολήν ἀπειθινομένην πρὸς τὸν φ' ἄνδρα του. . . κ.τ.λ.

Ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» τῆς 4 τοῦ Μάη, σελ. 1, κολόνα 6, ἀράδα 96).

Ὁ πρωθυπουργὸς κ. Γούναρης, ἐρωτηθεὶς ἐν σχέσει μὲ τὸ τηλεγράφημα ἀπογευματινῆς ἐφημερίδος περὶ τῶν ἐκ δ ἡ λ ω ΘΕΙΣΩΝ ΦΟΒΩΝ. . .

Ἐφημ. «Ἐμπρὸς», 8-5, σελ. 1, κολ. 2, ἀράδα 4.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ἡ φρεσὴν ἡ συναυλία τῆς κυρίας Φωκᾶ

— Στῆς 29 τοῦ Ἀπριλίου δόθηκε στὴ σάλα τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ὀδείου» ἡ προαγγελμένη συναυλία τῆς κ. Νίνας Φωκᾶ, τῆς γνωστῆς καθηγήτρας τοῦ τραγουδιοῦ. Ἡ κ. Φωκᾶ τραγούδησε διαλεχτὰ κομμάτια, σοβαρῆς μουσικῆς, καὶ καταμάγεψε τοὺς ἀκροατῆς τῆς μὲ τὴν κρουσταλλένια καὶ νεανικότητα ἀληθινὰ φωνῆς τῆς, ποὺ κάθε φορὰ θεομὰ τὴ χροοκροτούσανε. Ἡ σύμπραξις τῆς κόρης τῆς κ. Καλφοπούλου, εἶτανε πολὺ πετυχημένη, καὶ τὰ τραγούδια ποὺ κι αὐτὴ τραγούδησε ἀποδοθήκανε μὲ ἀκριβεία. Τὸ πρόγραμμα εἶχε Μότσαρτ, Μπράμς, Γκρικ, Βέμπερ, Σκαμπάτι, Τομάς, Ντυπάσκ, Ντελίμπ κι ἄλλους ἀπὸ τοὺς πρὸ ξακουσμένους συνθέτες.

Ὅσοι ἐγγράφουν ἓνα συνδρομητὴ στὸ «Νουμᾶ» παίρνουν γιὰ δῶρο 5 δρχ. βιβλία ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις τοῦ «Ἀθην. Βιβλιοπωλείου».

Ὅσοι ἐγγράφουν 2 συνδρομητῆς στὸ «Νουμᾶ», παίρνουν γιὰ δῶρο 10 δρχ. βιβλία ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις τοῦ «Ἀθην. Βιβλιοπωλείου».

Ἀνάλογα παίρνουν ὅσοι ἐγγράφουν τρεῖς καὶ περισσότερους.

ΝΕΑ ἘΡΓΑ ΤΟΥ Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΔΟΥ

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ (Ἐκδοσις «Τύπου» 1919 Δρ. 3—
ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΟΜΟΣ Α' (Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι

—Οἱ Ἀλυσίδες—Στὴν δέξωπορτα). Ἐκδοσις Ἐταιρίας «Τύπος» 1920. » 6—

ΠΑΛ'Ι ΣΤΗΝ ΑΓΑΠΗ (Ρομάντζο) 1920 » 3—

Ο ΑΥΤΡΩΜΟΣ (δράμα) » 3—

Βρίσκονται στὸ «ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ»

— Ὁδὸς Σοφοκλέους 3. —

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΗ' (ΕΣΑΜΗΝΟ Α')

Σάββατο Ἀθήνα, 15 Μάη 1921

ΑΡΙΘ. 736 (ΦΥΛ. 20)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Μ. ΓΚΟΡΚΗ: Εικοσιέξη και μία (μετ. Κ. Καρθαίου)
ΑΓΗΣ: Καημοί.
ΜΕΛΛΗΓΡΟΣ: Τὸ τραγούδι τῆς ἀνοιξῆς (μετῴφρ. Δήμου Βερενίκη).
ΜΙΛΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ: Νόστιμον ἡμαρ.
ΠΛΥΔΟΣ Γ. ΦΛΩΡΟΣ: Καλοκαιριώτικη νύχτα.
ΤΑΚΗΣ ΦΙΤΣΟΣ: Τρικυμία.
ΦΟΥΛΑΜΕΝ: Στὸ «Τριαντάφυλλο τοῦ Χάρου».
Γ. ΑΠΟΣΠΕΡΟΣ: Ὀνειράτα.

Ο ΝΟΥΜΑΣ: Φαινόμενα και πράγματα.
Ρ. ΔΗ Σ. ΡΗΤΟ: Ἡ γυναίκα σὸν ἄντρα.— Στὸ σταθμὸ.
Ι. ΠΡΑΓΤΟΠΟΥΛΟΣ: Νέα ποιήματα (ἀπὸ τὸ Ἡ' βιβλίον)
ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ: Ἐξένη φιλολογία.
— Ἐξένα περιοδικά.— Ἡ Κοινὴ Γνώμη — Βαρβαροπαίσαρο.— Τί γράφουν οἱ ἄλλοι.— Μουσικὴ.
— Χωρὶς γραμματόσημο.
Α. ΙΝΤΙΑΝΟΣ: Τα ἰδανικά τῆς νέας Ἑγγλέζικης Τέχνης.

ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΚΟΡΚΗ

ΕΙΚΟΣΙΕΞΗ ΚΑΙ ΜΙΑ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΥ

Ἔμαστε εικοσιέξη ἄντρες — εικοσιέξη ζωντανὲς μηχανές, κλεισμένες σ' ἓνα ὑγρὸ κατώγι, ὅπου ἀπὸ νορὶς τὸ πρωὶ ὡς ἀργὰ τὸ βράδι ζυμώνουμε καὶ φτιάχνουμε κουλούρες. Τὰ παράθυρα τοῦ κατοικοῦ μας ἔβλεπαν σ'ένα θαυμάσιον, ἀφιρισμένο ἐπίτηδες μπροστά τους, καὶ χτισμένο μὲ τοῦβλα πρᾶσιναίμενα ἀπὸ τὴν πολυκαιρία. Ἀπ' ἔξω, τὰ παράθυρά μας εἶτανε κλεισμένα μὲ πυκνὰ σιδερένια κάγκελα, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου δὲν κατόρθωνε νὰ μᾶς φτάσει, μὴν μπορώντας νὰ περάσει μὲς ἀπὸ τ'ἀλευρωμένα τὰ τζάμια. Ὁ προϊστάμενός μας τὰ εἶχε ἐπίτηδες εἶσι φραγμένα, γιὰ νὰ μὴν μποροῦμε νὰ δώσουμε κἀνα κομμάτι ἀπ' τὸ ψωμί του στοὺς ζητιάνους, ἢ σὲ κανέναν πεινασμένο συνάδερφο δίχως ἐργασία: ὁ προϊστάμενός μας μᾶς ἔραζε μάγκες, καὶ τὸ μεσημέρι μᾶς ἔδινε νὰ τρώμε, ἀντὶ γιὰ κρέας μπαγιάτικα ἐντόστια...

Στενά καὶ πνιγρὰ εἶτανε καιμέσα πού δουλεύαμε, κάτω ἀπ' τὴ χαμηλὴ, βαρεῖα στέγη πού εἶτανε γεμάτη καπνὸς καὶ ἀράχνες. Βαρηθυμιά καὶ ἀηδία μᾶς ἐπλάκωνε τὴν ψυχὴ μὲς σ' αὐτοὺς τοὺς θρόμβους καὶ μουχλιασμένους τοίχους... Ἐσηκωνόμαστε τὸ πρωὶ στὶς πέντε ἢ ὦρα, χωρὶς νὰ ἔχουμε χορτάσει τὸν β-πνο, καὶ στὶς ἔξη ἐκαθόμαστε μπρὸς σ' ἓνα τραπέζι καὶ πλάθαμε κουλούρια ἀπὸ τὴ ζύμη πού μᾶς εἶχαν ἐτοιμάσει οἱ συνάδερφοί μας τὴν ὦρα πού ἐμεῖς κοιμόμαστε. Κι ὅλη τὴν ἡμέρα, ἀπ' τὸ πρωὶ ἴσαμε τίς δέκα τὸ βράδι, ἄλλοι ἀπὸ μᾶς, καθισμένοι μπρὸς στοῦ τραπέζι, πλάθανε μὲ τὰ χέρια τὸ ἐλαστικὸ φύραμα καὶ συγχρόνως κουνιόντουσαν δεξιά καὶ ἀριστερά γιὰ νὰ μὴν ξυλιάσουν ὅλο στὴν ἴδια θέση, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἀνακάτευαν παραπέρα νερὸ καὶ ἀλεύρι. Κι ὅλη τὴν ἡμέρα κόλλαζε μονότονα καὶ μελαγχολικὰ τὸ νερὸ μὲς στοῦ καζάνι, ὅπου ζεματιζάμε τίς κουλούρες, καὶ ἀκουγότανε τὸ φτιάρι πού σερόντανε γρήγορα καὶ ὀρηκτικὰ ἀπάνω στὶς πυρραμένες πλάκες τοῦ φούρνου, ὅπου ὁ φούρναρης ἔριχνε γιὰ νὰ ψηθοῦνε τίς γλυστερές, φρεσκοζεματισμένες κουλούρες.

Ἀπ' τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδι καίγανε τὰ ξύλα στὴ μιά μεριά τοῦ φούρνου, καὶ ἡ κόκκινη τῆς φλόγας ἀναλαμπὴ ἔτρεπε ἀπάνω στὸν τοίχο, ἀπέναντι, σὰ νὰ μᾶς περιγελοῦσε κρυφά. Ὁ πελώριος ὁ φούρνος ἔμοιαζε μὲ

τὸ κεφάλι κανενὸς γίγαντα ζωτικῶ, πού εἶχε προβάλει ἀπὸ τὴ γῆ καὶ μ' ὀρθάνοιχτο στόμα μᾶς ἔριχνε τὴν πύρινή του ἀνάσα, ἐνῶ οἱ μαῦρες τρίπες τῶν ἀεριστήρων κοιτάζανε ἀδιάκοπα ἀπάνω στὴν ἀτέλειωτη ἐργασία μας. Αὐτὲς οἱ δύο θαθεῖες τρίπες φαινότανε σὰν τὰ μάτια — σὰν τ'ἀσπλάχνα, κρυὰ μάτια τοῦ ζωτικῶ: μᾶς κοιτάζανε ὅλη τὴν ὦρα μὲ τὸ ἴδιο σκεπτενὸ βλέμμα, λὲς κ' εἶχανε κουραστεῖ κοιτάζοντας σκλάβους, πού ἀπ' αὐτοὺς τίποτα πιά δὲν περιμένανε, καὶ πού δὲν εἶχανε πιά γι αὐτοὺς παρὰ τὴν ψυχρὴ περιφρόνηση τῆς ὑπεροχῆς τῆς σοφίας.

Τὴ μιά μερὰ ἀπάνω στὴν ἄλλη, πλάθαμε, κοιτηγμένοι στὴ σκόνῃ τοῦ ἀλευριοῦ, μὲς στὶς λάσπες πού φέρναμε ἀπ' τὴν αὐλὴ μὲ τὰ πόδια μας, μέσα στοῦ μολεμένο, πνιγρὸν ἀέρα: μαλάξαμε τὴ ζύμη καὶ φτιάναμε κουλούρια πού τὰ ραντίζαμε μὲ τὸν ἰδρωτὰ μας. Καὶ μισούσαμε τὴν ἐργασία μας μὲ μῖσος πικρὸ δὲ βάζαμε ποτὲ στοῦ στόμα μας ἀπ' τὰ κουλούρια πού φτιάναμε μὲ τὰ χέρια μας, καὶ προτιμούσαμε τὸ μαῦρο ψωμί. Ἐκαθόμαστε σ' ἓνα μακρὸ τραπέζι, ὁ ἓνας ἀπέναντι στὸν ἄλλο, στὴν κάθε μεριά τοῦ τραπέζιου ἐννιά ἐργάτες, καὶ κουνούσαμε, ὦρες, τὰ χέρια μας καὶ τὰ δάχτυλά μας: καὶ τόσο εἶχαμε συνηθίσει στὴ δουλιὰ μας, πού οὔτε δίναμε πιά καμιὰ προσοχὴ σ' ὅ,τι κάναμε. Καὶ τόσο πολὺ θλεπόμαστε καιμέσα, πού εἶχαμε πιά θαρεθεῖ ὁ ἓνας τὸν ἄλλον, καὶ ὁ καθένας μᾶς ἤξερε καὶ τίς παραμικρὲς ζαρωματιές στὰ πρόσωπα τῶν συντρόφων του. Δὲν εἶχαμε τίποτα πού νὰ μπορούσε νὰ μᾶς δώσει θέμα γιὰ ὀμιλία: εἴμαστε ὅμως σ' αὐτὸ συνηθισμένοι, καὶ σοπαίναμε ὅλη τὴν ὦρα, ἔξδν δταν ἐτύχαινε καμιὰ φορὰ νὰ τσακωνόμαστε — γιὰτὶ πάντοτε βρίσκει κανεὶς ἀφορμὴ γιὰ νὰ τσακωθεί μ' ἓναν ἄνθρωπο, καὶ μάλιστα μ' ἓναν πού ἐργάζεται μαζί. Ὅμως κ' οἱ τσακωμοὶ μᾶς σπάνιοι εἶτανε — σὰ τί μπορεῖ τὸ κάτω κάτω νὰ φταίξει ἓνας ἄνθρωπος μισοπεθαμένος, ἓνας πού μοιάζει σὰν πέτρινο ἀντρείκελλο, καὶ πού ὅλη του ἡ ψυχικὴ ζωὴ ἔχει πνίγει μὲς στὴ σκληρὴ καὶ θαρεῖα καὶ ἀδιάκοπη δουλιὰ; Ὅσοσο ἡ σιωπὴ εἶναι βασανιστικὴ καὶ τρομαρὴ μόνο γιὰ κείνους πού εἶπαμε κώλας, ὅ,τι εἶχανε νὰ ποῦνε, καὶ δὲν ἔχουνε πιά νὰ ποῦνε τίποτα ὅμως γιὰ τοὺς

άνθρώπους που δεν έχουν ακόμα αρχίσει καν να μιλούνη, ή σιωπή είναι κατιτί πολύ απλό κ' εύκολο...

Καμιά φορά όμως τραγουδούσαμε, και το τραγούδι μας άρχιζε έτσι: Ξάφνου, άπάνω στη δουλιά, κάποιος από μās αναστέναζε βαθιά, σαν ένα κουρασμένο γέρικο άλογο, και άρχιζε ένα από κείνα τὰ μελαχολικά τραγούδια που με τους γλυκούς τους τόνους ξελαφρώνουνε την ψυχή του τραγουδιστή απ' τὸ βάρος που τηνε πλακώνει. Ὁ ένας από μās τραγουδάει και μεις οι άλλοι άφιγκραζόμαστε, σωπαίνοντας, τὸ τραγούδι του που σβύνει, κάτω απ' τὸ χαμηλὸ ταβάνι, σὰ μιὰ μικρὴ φωτιά στὶς στέππες, όταν ὁ σταχτὺς χυνοποριάτικος οὐρανὸς κρέμεται σὰ μιὰ μολυβένια στέγη πάνω απ' τὴ γῆ. Ὑστερα άρχίζει κ' ένας δεύτερος νὰ τραγουδάει μαζί, και δυὸ φωνές απλώνονται άπαλά και θλιβερά μες στὸν πνιγερόν αέρα τῆς στενῆς σηλιάς μας, και ξάφνου μπαίνουνε κι άλλοι πέντε ἔξη στὸ τραγούδι — σαν κῆμα φουσκώνει, κι ὅσο πηγαίνει, δυναμώνει, και πλημμυρίζει, και θγαίνει ἔξω, περνώντας τους ὑγρούς χοντρούς τοίχους τῆς πέτρινης φυλακῆς μας...

Σὲ λίγο τραγουδοῦμε μαζί και οι εικοσιἔξη· οι δυνατές, γυμνασμένες φωνές, γεμίζουν τὸ ὑπόγειο τὸ τραγούδι δὲ χωρεῖ πιά μες στὸ στενὸ, χαμηλὸ χωρὸ: φτερουγίζει στὸ μακρὸς τῶν πετρενίων τοίχων, στενάζει και κλαίει και γεννάει ἕναν άλαφρὸ, γλυκὸ πόννο μες στὴν καρδιά, τῆς άνοίγει τῆς παλιές πληγές και τὴ γεμίζει με νοσταλγία... Οι τραγουδιστές άναστενάζουνε βαθιά και βαθιά. Ὁ ένας κ' ὕστερα ἕνας άλλος, παύει ξάφνου τὸ τραγούδι και άφιγκραζέται τὸ τραγούδι τῶν συντρόφων κ' ὕστερα μπαίνει πάλι στὸ κόρο. Κάποιος άλλος κόβει τὸ τραγούδι του με ἕνα «ἄχ!» γεμάτο παράπονο — μὰ κλεισμένα τὰ μάτια ἔξακολουθεῖ πάλι νὰ τραγουδάει και τὰ πλατειά, φουσκωμένα κίματα τῶν ἤλων του φαίνονται, λές, σαν ἕνας δρόμος που θγαίζει σὲ κάποια μακρινὰ μέρη, ἕνας φωτερός, ἠλιολοσομένος δρόμος ὅπου θαρρεῖ πὼς βρίσκεται ὁ ἴδιος και λπερπατεῖ...

Οι φλόγες ἔξακολουθοῦνε ακόμα νὰ χοροπηδοῦνε μες στὸ φούρνο, ακόμα σέρνεται τὸ φτιάρι του φούρναρη γρήγορα και ὀρητικὰ, ἀδιάκοπα πάνω στὰ τούβλα, κοχλάζει τὸ νερὸ στὸ καζάνι, τρέμει, σὰ νὰ μās περγελάει σιγὰ, ἡ ἀναλαμπὴ τῆς φωτιᾶς στὸν τοίχο. Ἐμεις όμως τραγουδοῦμε και διάχνουμε απ' τὶς καρδιές μας με ξένα λόγια τὸν πικρὸ μας τὸν πόννο, τὴ βαρειά θλίψη ζωντανῶν ανθρώπων που τους ἔχει παθεῖ του ἡλιου τὸ φῶς, τὴ θλίψη τῶν σκλάβων.

Ἔτσι ζούσαμε οι εικοσιἔξη μες στὸ κατώγι του μεγάλου, πέτρινου σπιτιοῦ, και ἡ ζωὴ μας εἴτανε τόσο θλιβερὴ και ἰθαρειά, που θαρρούσαμε πὼς ὀλόκληρο τὸ τρίτατο σπιτί εἴτανε χτισμένο πάνω σ'ἕνας πλάτες μας.

Ἐξὸν όμως από τὸ τραγούδι μας εἴχαμε ακόμα και κάτι άλλο που μās δμόρφαινε τὴ ζωὴ — κατιτί που τάγαπούσαμε και που για μās ἴσως ἔμπαινε στὴ θέση του ἡλιου που μās ἔλειπε. Στὸ δεύτερο πάτωμα του σπιτιοῦ μας εἴταν ἕνα ἐργαστήρι για κεντήματα, κ' ἔκει ἔμενε, ἔξὸν απ' τὶς ἐργάτισσες, και μιὰ κωμαριέρα, ἡ Τάνια, μιὰ κατέλλα ἴσαμε δεκάξη χρόνων. Κάθε πρωτὴ, ἕνα ροδαλὸ προσωπίκι με δυὸ χροατὰ γαλανὰ ματάκια κολλοῦσε στὸ τζάμι του μικροῦ παραθύρου που εἴταν ἀνοιγμένο στὴν πόρτα που ἔβγαζε

ἀπ' τὸ ἐργαστήρι μας στὴν αὐτὴ του σπιτιοῦ και μιὰ συμπαθητικὴ χρυσαλλένια φωνὴ μās φώναζε:

«Ἐ, φυλακισμένοι μου! Κουλουράκια...»

Ἐμεις, μόλις ἀκούγαμε τὴ γνωστὴ μας χρυσάλλενια φωνὴ, στρέφαμε ὀλοι μεμιάς κατὰ τὴν πόρτα και κοιτάζαμε μ' εὐχαρίστηση και καλοσύνη τὸ πρόσωπο τῆς κοπέλλας που μās χαμογελοῦσε χαρωπὸ χαρωπὸ. Μās εἴχε γίνει πιά μιὰ εὐχάριστη συνήθεια νὰ νὰ βλέπουμε κάθε μέρα τὸ μυτάκι τῆς κολλημένο στὸ τζάμι και τᾶσπρα τῆς τὰ δοντάκια που ἔλαμπαν ἀνάμεσα απ' τὰ τριανταφυλλιά και γελαστά τῆς χείλια. Στὴ στιγμὴ τσακίζομαστε ποῖος θὰ τῆς πρωτανοῖξει τὴν πόρτα, και νάτηνε μπροστὰ μας, χαρωπὴ και γλυκεῖα και στέκεται κρατώντας τὴν ποδιά τῆς μπροστὰ, με τὸ κεφάλι λίγο γερμένο απ' τὴ μιὰ μεριά· στέκεται μπροστὰ μας και χαμογελάει, κι ὀλο χαμογελάει. Ἡ μακριά, χοντροὴ, καστανὴ τῆς πλεξίδα, κερνώντας απ' τὸν ὀμο, κρέμεται ἀπάνω στὸ στήθος τῆς. Και μεις, θρώμικοι, θλιβεροὶ και ἀγροῦκοι τὴν κοιτάζουμε με σηκωμένα κεφάλια — γιατί τὸ κατώφλι ὅπου στέκεται εἶναι τέσσερα σκαλοπάτια ψηλότερα απ' τὸ πάτωμα — και τὴν καλημερίζουμε και τῆς λέμε δυὸ τρία λόγια τέλεια διαφορετικὰ από κείνα που συνθίζουμε ἀναμεταξύ μας, κάτι λόγια που ἔχουμε μονάχα γι' αὐτήνε. Ὅταν μιλοῦμε μαζί τῆς, οι φωνές μας μαλακώνουν και τὰ χωρατὰ μας γίνονται πὼ ἀθῶα. Και τὸ κάθε τι που ἔχει σχέση μ' αὐτήνε, τὸ βλέπουμε μ' αὐτὸν τὸν τέλεμα ξεχωριστὸ τρόπο. Ὁ φούρναρης θγαίζει απ' τὸ φούρνο μιὰ φτυαριά ἀπὸ τὰ πὼ καλοψημένα και πὼ ροδοκοκκινισμένα κουλούρια και τὰδειάζει σβέλτα σβέλτα στὴν ποδιά τῆς Τάνιας.

«Κοίταξε μὴ σὲ ἰδεῖ τᾶφεντικὸς», τῆς λέμε κάθε φορά. Κι αὐτὴ γελάει πονηρὰ και μās φωνάζει γελαστὴ:

«Ἐχετε γειά, φυλακισμένοι μου!» — και φεύγει γλιστρώντας γοργὰ σαν ποντικᾶκι.

Αὐτὸ εἶναι ὀλο...

Ὅμως για πολλὴν ὄρα, ἀφοῦ φύγει ἡ Τάνια, μās ἀρέσει νὰ κουβεντιάζουμε γι' αὐτήνε — και κάθε φορά λέμε τὰ ἴδια που εἴπαμε χτές και προχτές, γιατί κι αὐτὴ, ὅπως και μεις, και ὀλο γύρω μας, εἶναι πάντοτε ἡ ἴδια, ὅπως και πριν... Παραπολὸ βασανίζεται και πλακώνεται ἡ ψυχὴ του ἀνθρώπου, όταν ζεῖ ἔτσι από μέρα σὲ μέρα, χωρὶς τίποτα ν' ἀλλάζει γύρω του· κι όταν αὐτὴ ἡ κατάσταση δὲ σκοτώνει ὀλότεια τὴν ψυχὴ του, ἡ αἰώνια μονοτονία που τονε ζώνει, γίνεται κάθε μέρα και πὼ μεγάλη τυραννία...

Γιὰ ὀλες τὶς ὀλλες γυναῖκες μιλούσαμε πάντοτε μ' ἕνα τρόπο, που πολλὲς φορές και μεις οι ἴδιοι συχαινόμασσε τὰδιάντροπα και ὀμὰ λόγια μας, πρῶμα πὸλ φουσκὸ, γιατί ἔκεινο τὸ εἶδος γυναῖκες που ἔμεις γνωρίζαμε, δὲν εἴταν ἄξιος και για καλύτερα. Για τὴν Τάνια όμως πότε δὲ λέγαμε κανὸ λόγο, κανεῖς μας δὲ θὰ τολμοῦσε νὰ τῆς πεί κανένα κάπως ξεσηκωμένο χωρατὸ, κι ακόμα λιγότερο θὰ κοτοῦσε νὰ τὴν ἀγγίξει κανένας. Αὐτὸ γινόταν ἴσως γιατί πάντοτε ἔμενε μαζί μας μόνο για λίγο, περνοῦσε για μιὰ στιγμὴ μπροστὰ στὰ μάτια μας σαν ἕνα ὀστρο που πέφτει απ' τὸν οὐρανὸ, κι ἀμέσως πάλι χανόταν· ἡ κι ακόμα, ἴσως γιατί εἴτανε τόσο μικρὴ και χαριτωμένη, και γιατί κάθε ὀλογορὸ πρῶμα γεννάει τὸ σκεδάκι μᾶς και ὀλο

πὴ ἀμόρφωτη κι ὠμὴ ψυχὴ. Κ' ὕστερα εἶταν ἀκόμα καὶ κάτι ἄλλο : ἂν καὶ ἡ μονότονη κοιμιστικὴ ἐργασία μᾶς εἶχε καταντήσει σὺν τῷ ζῶα στὸ μαγχανοπήγαδο, εἴμαστε ὥστόσο πάντοτε ἄνθρωποι, καὶ, ὅπως ὄλοι οἱ ἄνθρωποι, δὲν μπορούσαμε καὶ μεῖς νὰ ζήσουμε χωρὶς νάχοιμε κατιτὶ πού νάγαπούμε. Δὲν εἶχαμε τίποτα καλύτερο ἀπ' αὐτήν, καὶ κανένας ἄλλος δὲν ἔδινε τὴν παραμιζοῦν προσοχὴ σὲ μᾶς πού ζούσαμε κεῖ κάτω στὸ κατώγι, κανένας ἀπὸ τοὺς τόσους καὶ τόσους ἀνθρώπους πού κατοικοῦσανε στὸ ἴδιο σπίτι...

Στὸ τέλος ὅμως — καὶ αὐτὸ μοῦ φαίνεται τὸ σπουδαιότερο — τὴ θεωρούσαμε πιά σὺν κατιτί δικό μας, σὺν κατιτί πού χρωστοῦσε τὴν ὑπαρξὴ τῆς μόνο καὶ μόνο σταῖ κουλούρια μας : τὸ θεωρούσαμε ὑποχρέωσή μας νὰ τῆς δίνουμε φρέσκα, ζεστά κουλούρια, κ' εἶχε γίνει γιὰ μᾶς σὺν ἓνα εἶδος καθημερινῆς θυσίης πού προσφέρναμε στὸ εἰδωλό μας. Εἶχε καταντήσει γιὰ μᾶς σωστὴ ἱεροτελεστία πού κάθε μέρα καὶ σφιχτότερα μᾶς ἔδενε μαζί τῆς. Ἐξὸν ἀπ' τὰ κουλούρια δίναμε τῆς Τάνιας καὶ πολλὰς συμβουλές — νὰ ντύνεται πῶς ζεστά, νὰ μὴν τρέχει τόσο διασπικὰ στὶς σκάλες, νὰ μὴν ἀνεβάξει τόσο βαριά φορτώματα ξύλα. Ἄκουγε τὶς συμβουλές μας χαμογελώντας, ἀποκρινότανε χαμογελώντας καὶ ποτὲ δὲν τῆς ἀκολοῦθοῦσε. Ὅμως δὲ θυμώναμε γι' αὐτό : ἐμεῖς θέλαμε μόνο νὰ τῆς δείξουμε πόσο ἀνησυχούσαμε γιὰ διατήνη.

Πολλὰς φορές ορχότανε καὶ μᾶς παρακαλοῦσε νὰ τὴ βοηθήσουμε σὲ κάτιτι πότε ἤθελε νὰ τῆς ἀνοίξουμε τὴ βαρεῖὰ πόρτα τῆς ἀποθήκης, πότε νὰ τῆς λιανίσουμε ξύλα, καὶ μεῖς τῆς κάναμε ὅ,τι καὶ νὰ μᾶς ζητοῦσε, μὲ χαρὰ, καὶ μάλιστα μὲ κάποια περιφάνια.

Ὅταν ὅμως κάποιος ἀπὸ μᾶς τὴν παρακάλεσε νὰ τοῦ γράψει τὸ ἓνα καὶ μοναδικό του πουκάμισο, ἐκείνη γύρισε καὶ τοῦτε καταφρονετικά :

«Καλὲ τί μᾶς λές ! Νὰ σοῦ μπαλώσω τὸ πουκάμισο ; — αὐτὸ μοῦλειπε τώρα...»

Τὸν χοροῖδέψαμε ἀρχετὰ τὸν παράξενο ἄνθρωπο γιὰ τὸ πῶς τὸν καὶ — κανένας μας πιά δὲν τῆς γύριψε τίποτα. Τὴν ἀγαπούσαμε — αὐτὸ εἶναι ὄλο. Ὁ ἄνθρωπος θέλει πάντοτε σὲ κάποιον νὰ δίνει τὴν ἀγάπη του, κι ἂν ἀκόμα αὐτὴ του ἡ ἀγάπη γίνεται, κάποτε, ἐνοχλητικὴ κι ἀσχημαίνει ἢ καὶ φαρμακώνει τὴ ζωὴ τοῦ ἄλλου. Ὅμως αὐτὸ δὲν τὸ ἐξετάζει ἡ ἀγάπη. Εἶχαμε ἀπόλυτη ἀνάγκη νάγαπούμε τὴν Τάνια, γιὰτὶ ἄλλῶς δὲ θάχαμε κανένα γιὰ νάγαπούμε.

Καμιά φορὰ ἀρχίζε κανένας ἀπὸ μᾶς νὰ στοχάζε-ται :

«Γιὰτὶ τὸ κωμωθεῖνουμε ἔτσι αὐτὸ τὸ κορίτσι ; Δὲν εἶναι δὰ καὶ τίποτα σπουδαῖο — πῶς ; Παρακάνουμε, φαρῶ, φασαρία γιὰ διατήνη...»

Ὅμως ἐμεῖς τὸν φέρναμε γρήγορα καὶ δραστή-ρια σταῖ λογικά του, αὐτὸν τὸν ἀσυλλόγιστο, πού τολμοῦσε νὰ πῆ τέτοια λόγια. Εἶχαμε ἀπόλυτη ἀνάγκη καὶ νάγαπούμε : αὐτὸ τὸ κάτι, τὸ εἶχαμε θρεῖ καὶ τὸ ἀγαπούσαμε, κ' ἡ ἀγάπη πού τοῦχαμε μαζί κ' οἱ εἰκοσιέξι, εἶτανε, γιὰ τὸν καθένα μας χωριστά, ἱερὴ κι ἀπαράβαστη. Ὅποιος στὸ ζήτημα αὐτὸ μᾶς ἀντιπολιτευότανε, εἶταν ἐχθρὸς μας. Ἴσως τὸ ἀντικείμενο τῆς ἀγάπης μας, νὰ μὴν εἶταν καθόλου ἄξιο γιὰ τόση ἀγάπη — ὅμως εἴμαστε εἰκοσιέξι, κ' εἶχαμε τὴν

ἀπαίτηση ἐκεῖνο πού εἶταν γιὰ μᾶς τόσο πολύτιμο, νᾶναι ἱερὸ καὶ γιὰ ὄλους τοὺς ἄλλους.

Ἡ ἀγάπη μας, μερικὲς φορές, δὲν εἶναι λιγότερο ἐνοχλητικὴ ἀπὸ τὸ μῖσος μας... Γι' αὐτὸ μερικοὶ περὶφρανοὶ χαρακτηριστὲς ὑποστηρίζουν πῶς τὸ μῖσος μας τοὺς κολακεῖ περισσότερο ἀπ' τὴν ἀγάπη μας... Ὅστόσο, ἂν αὐτὸ εἶναι ἀλήθεια — γιὰτὶ τότε δὲ μᾶς ἀποφεύγουν ;

Ἐξὸν ἀπὸ τὸ κουλουράδικο, εἶχε ὁ προϊστάμενος μας κ' ἓνα γερμανικὸ φούρνο πού θρισιότανε στὸ ἴδιο σπίτι. ἓνας τοῖχος μονάχα τὸν χώριζε ἀπὸ τὴ σπηλιά μας. Ὅμως οἱ ἐργάτες του — εἶτανε τέσσερις ἀπὸ δαύτους — δὲ μᾶς ζύγωναν, γιὰτὶ θεωροῦσαν τὴν ἐργασία τους γιὰ καθαρότερη ἀπὸ τὴ δική μας, καὶ γι' αὐτὸ εἶχαν τὴν ἰδέα πῶς κι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶτανε πῶ καλύτεροι ἀπὸ μᾶς. Δὲν ἐρχόντουσαν ποτὲ στὸ ἐργαστήρι μας, καὶ γελοῦσαν καταφρονετικά γιὰ μᾶς, ὅταν μᾶς συναντοῦσανε στὴν αὐλή. Μὰ οὔτε καὶ μεῖς δὲν πηγαίναμε σ' αὐτούς : ὁ προϊστάμενός μας μᾶς τῶχε ἀπαγορεύσει, γιὰτὶ φοβότανε πῶς μπορούσε νὰ κλέβουμε τίποτα ἀπὸ κεῖ. Δὲν τοὺς ἀγαπούσαμε τοὺς ἐργάτες τοῦ γερμανικοῦ φούρνου, γιὰτὶ τοὺς ζηλεύαμε : ἡ δουλιὰ τους εἶταν ἀλκφρύτερη ἀπὸ τὴ δική μας, πληρωνόντουσαν καλύτερα ἀπὸ μᾶς, κ' ἡ τροφή πού τοὺς ἔδιναν, εἶταν καλύτερη ἀπὸ τὴ δική μας. τὸ μαγαζὶ πού ἐργαζόντουσαν εἶταν μεγάλο καὶ φωτερό, κι ὄλοι τους εἶταν, ἀντίθετα ἀπὸ μᾶς, καθαροὶ καὶ γεμάτοι ὕγεια. Ἐμεῖς εἶχαμε ὄλοι μιὰ παράξενη κίτρινα-δα σταῖ πρόσωπα. τρεῖς ἀπὸ μᾶς εἶτανε σφιλιδικοὶ, καὶ ἄλλοι εἶχανε ψώρα, ἓνας εἶτανε πασιμένος ἀπὸ ρεματισμούς. Ἐκεῖνοι φοροῦσαν καλά ρούχα τὶς σκόλες καὶ τὶς ὠρες πού δὲν εἶχαν ἐργασία, μὲ ζακέτες καὶ μὲ παπούτσια πού τρίζαν καθῶς περπατοῦσαν. δυὸ ἀπ' αὐτούς εἶχανε μιὰ φυσσαρμόνικα, κι ὄλοι τους πῆγαιναν ταχτικά περὶτατο στὸ δημοτικὸ πάρκο. Ἐμεῖς τὸναντίο φοροῦσαμε κουρελιασμένα, θρώμικα ρούχα καὶ παλιὰ παπούτσια. ἐμᾶς δὲ μᾶς ἄφηνε ἡ ἀστυνομία νὰ πηγαίνομε στὸ πάρκο — εἶτανε λοιπὸν δυνατό νάγαπούμε αὐτούς τοὺς ἀνθρώπους ;

Μὰ μέρα, μάθαμε πῶς ὁ φούρναρης τοῦ γερμανικοῦ εἶχε ἀρχίσει νὰ πίνει, καὶ πῶς ὁ προϊστάμενός μας τὸν εἶχε διώξει ἀπὸ τὴ δουλιὰ κ' εἶχε παρμένο στὴ θέση του ἓναν ἄλλο, ἓναν πού εἶχε κάνει στὸ στρατὸ καὶ πού φοροῦσε ἀταλαζωτὸ γελέκο καὶ ρολόγι μὲ χρυσὴ καθένα. Εἶχαμε μεγάλη περιέργεια νὰ δοῦμε ἓναν τέτοιο λιμοκοντόρο, καὶ, μὲ τὴν ἐλπίδα πῶς θὰ τὸν συναντοῦσαμε, βγαίναμε ὁ ἓνας ὕστερα ἀπὸ τὸν ἄλλο στὴν αὐλή.

Ὅμως ἤρθε ὁ ἴδιος στὸ μαγαζὶ μας. Ἄνοιξε τὴν πόρτα μὲ μιὰ κλωτσιὰ, τὴν ἄνοιξε ἀνοιχτὴ καὶ μᾶς εἶπε ἀπὸ τὸ κατώφλι ὅπου στάθηκε, χαμογελώντας :

«Ὁ Θεὸς μαζί σας, παιδιὰ ! Καλημέρα σας...»

Ἐνας κρύος, θολὸς ἀέρας ἐρχόταν ἀπὸξω σὰ σύννεφο καὶ τὸν περιτριγύριζε. Αὐτὸς ὅμως στεκότανε στὸ κατώφλι καὶ μᾶς κοιτοῦσε ἀπὸ κεί πάνω χαμογελώντας, καὶ μᾶς ἔδειχνε τὰ μεγάλα τοῦ κίτρινα δόντια κάτω ἀπὸ τὰ νοιχτόξανθο μουστάκι του πού τῶχε στρωμένο καταπάνω. Τὸ γελέκο του εἶτανε πῶντι κατιτὶ ἐντελῶς ξεχωριστό — εἶτανε γαλάζιο, κεντημένο μὲ λουλούδια, κ' εἶχε μιὰ περιέργη γυαλάδα. τὰ κοιμ-

πιά του εΐτανε φτιασμένα από κόκκινα πετράδια. Εΐχε και μιὰ καδένα...

Εΐταν ένα ὁμορφο παλληκάρι αὐτὸς ὁ «Στρατιώτης» ψηλός, γερός, μὲ κόκκινα μάγουλα· καὶ τὰ μεγάλα γαλανὰ του μάτια κοιτάζανε γεμάτα φῶς καὶ καλοσύνη. Στὸ κεφάλι του φοροῦσε ἕναν ἄσπρο κολληρισμένο κροῦφο· καὶ κάτω ἀπ' τὴν πεντακάθαρη ποδιά του λαμποκοποῦσαν οἱ μύτες τῶν φρεσκογυαλιμένων, καινούργιων παπουτσιῶν του.

Ὁ φύρναρής μας τὸν παρακάλεσε μὲ πολὺ σεβασμὸ νὰ κλείσει τὴν πόρτα. Τὴν ἔκλεισε δὶχως νὰ δειξέι μεγάλη βία, κι ἄρχισε κατόπι νὰ μᾶς ρωτᾶει γιὰ τὸν προϊστάμενό μας. Φιλοτιμηθήκαμε ποιὸς μας νὰ τοῦ δώσει τίς περισσότερες πληροφορίες : πὼς ὁ προϊστάμενός μας εΐταν ἕνας τετραπέρατος κατεργάρας, ἕνας μπαγαπόντης, ἕνας ἀρχεῖος, ἕνας τύραννος — μὲ λίγα λόγια τοῦ εΐπαμε ὅσα μπορεῖ καὶ πρέπει νὰ πεῖ κανεὶς γιὰ ἕναν προϊστάμενο, πὸν ὅμως δὲν μποροῦν ὅλα νὰ γραφτοῦνε δῶπέρα. Ὁ Στρατιώτης, καθὼς μᾶς ἀκουγε, κουνούσε τὰ χεῖνά του μουστάκια καὶ μᾶς κοιτοῦσε μὲ τὰ καλόκορδα φωτερὰ του μάτια.

«Κοοίτσια ἔχετε δῶ μπόλικα», εἶπε ξάφνου.

Πολλοὶ ἀπὸ μᾶς γέλασαν μὲ σεβασμὸ, ἄλλοι κᾶναν ἕνον ἐπιθυμιαρικο μορφασμὸ, κ' ἕνας πληροφορήσε τὸ Στρατιώτη πὼς στὸ σπίτι μας βρισκόντουσαν ἐννιά κομμάτια ἀπὸ δαῦτα.

«Μπορεῖ νὰ γίῃει τίποτα;...» ρώτησε ὁ Στρατιώτης μισοκλείνοντας τὰ μάτια.

Γελᾶσαμε πάλι, ὄχι καὶ πολὺ δυνατὰ καὶ λίγο σαστισμένοι... Πολλοὶ ἀπὸ μᾶς θάβηλαν νὰ δειχτοῦνε στὸ Στρατιώτη λεβέντες ὡς μὲ κίττον, ὅμως κανένας μας δὲν εΐταν ἄξιος. Κ' ἕνας τοῦ τόμολόγησε κ' εἶπε σιγὰ :

«Ποῦ μποροῦμε νὰ βάλουμε μεῖς τέτοιο πράγμα στὸ νοῦ μας !...»

(Στάλλο φύλλο τελιώνει)

ΚΑΗΜΟΙ

Ἄργα τὸ καιρασμένο θῆμα σέρνω
Ἐκεῖ πὸν σλάβο μὲ τραβᾶ ἡ Μοῖρα,
Μοῦ ἔλαχε φάρμακεμένη κληρα,
Θερίζω πόνους, ὅπου ἀγάπη σπέρνω.

Καὶ τώρα πὸν ἀποσταμένος γέρνω
Στὸν ὄμο σου, γλυκεῖα Ἄδερφή, γιὰ τήρα,
Στὸ μαῦρο πόνου σου ὀρηθὲ πορφύρα
Πὼς αἰμοστάζει ὁ πόνος πὸν σου φέρνω.

Δροσοσταλίδα οὐράνια στὴν καρδιά μου,
Τὸ δάκρυ τῆς συμπόνιας σου χαρίζει,
Κ' ἐνῶ ἀπαλοχαδεύεις τὰ μαλλιά μου,

Γαληνεμένη μου ἡ ψυχὴ γυρίζει
Στὴ Μάνα μου. Τώρα, μαζί σου μόνο
Θερίζω ἀγάπη, σπέρνοντας τὸν πόνου.

ΑΓΗΣ

ΜΕΛΕΑΓΡΟΥ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ

Πέρασε πιά μὲ τοὺς πολλοὺς ἀνέμους τοῦ ὁ χειμῶνας.
Κ' ἡ ἀνοιξὴ ὀλοπόρρωρη, ροδογελά, ἀνθοφόρα,
Χλωρὸ στὴ γῆς ἀπλώνεται, τὴ σταχτερή, χορτάρι,
Τὰ δέντρα ξαναθίζουνε κ' ἡ φύση ἀνερασάωνει.
Καὶ τὰ λιβάδια, τῆς Ἀβύθης τὴν ἀπαλὴ δροσοῦλα
Ρουφᾶνε καὶ μοσκοβολᾶν κι ἀνοίγουνε τὰ ῥόδα,
Ἀναγαλλιᾶζει ὁ πιστικὸς, παίζοντας τὴ φλογέρα,
Καὶ χαίρεται τὰ ρίξια τὸν τᾶσπρόβριχα ὁ τσομπάνος.
Μὲς στὴν πλατιὰ τὴ θάλασσα ναυτόπουλα ἀρμενίζουνε.
Κι ὁ Ζέφυρος ἀργομοῦσᾶ καὶ τὰ πανὰ φορακῶνει.
«Ἐγὼ, εὐὰν τοῦ Διδνίσου πὸν φέρνει τὸ σταφύλι»,
«Ὅλοι τοῦ κράζουνε καὶ κρατοῦν κισσὸ σταφυλιωμένο.
Μέλισσες βοῦδογέννητες, μαστόρισσες πανώριες,
Ἄπᾶνου στὰ κουβάγια τοὺς κίδουνται σωριζαμένες,
Καὶ μαστορεῦουν ὁμορφα νιαρόφτιαστες κερήθρες,
Καὶ γύρω κεληθοῦν ποιλιά λογίων λογίων ζευγάρια,
Θαλασοπούλια στὸ γιᾶλο, στὰ σπῆτιζα χελιδόνια,
Κύννοι στὸν ἀεροπόττιμο κι ἀηδόνια μὲς στὸ λόγγο
Τώρα πὸν ξανακῶνει ἡ γῆς κ' οἱ κᾶμποι λουλουδίζουνε
Ποῦ τραγουδάει ὁ πιστικὸς καὶ χαίρεται τᾶρνιά του
Κ' οἱ ναῦτες ἀρμενίζουνε κι ὁ Διδνίσος χορδεῖ,
Καὶ κεληθοῦνε τὰ πουλιά κι ὀργαῖνε τὰ μελίσσια,
Πὼς θῆκανε ὁ τραγοιδιστής, χορὶς νὰ τραγοιδήσῃ

ΑΗΜΟΣ ΒΕΡΕΝΙΚΗΣ

ΝΟΣΤΙΜΟΝ ΗΜΑΡ

Τὸ «Κείνων Ρῆμα» πάλι πὸν μὲ σέρνει :
καὶ σέξ, κικετανέοι, πὸν μὲ πᾶτε;
ὦ ! σᾶκρογιαλὶ κάτω ἔζει τραβάτε
πρὸς τὸ νησι πὸν ξαπλωμένο γέρνει
λιπόθημα στὸ πέλαο καὶ μοῦ πᾶρνει
καὶ τοῦ, κι ἀγάπη. Μαῦρα συλλογᾶται
σκληρὴ ἡ ψυχὴ σᾶς καὶ χαιμογελάτε
στὸν πόνου τοῦ νησιοῦ μου πὸν μὲ δέρνει.
Ἔνα τραγοῦδι, κ' ἔστερ' ἄλλο, κ' ἄλλο,
σὰ βογγητὸ Ταντίλου θᾶρχινῆσω,
ἴσως μ' αὐτὸ τὸν πόνου μου νὰ σθῆσω...
Λυπητερά στὸ πέλαο θὰ τὸ ψάλλω !
Γλυκὸ, γιὰ σέ, τραγοῦδι τοιμαμένο,
«Νόστιμον ἡμαρ», τοισειλογημένο !

1919

ΜΙΛΤΟΣ ΚΟΥΝΤΟΥΡΑΣ

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΑΤΙΚΗ ΝΥΧΤΑ

Κοιμένη ἡ Γῆ ἀπ' τοῦ Ἡλίου τᾶγχο ἀγκάλιασι
Ρουφᾶ μὲ δίψα τὴ δροσιὰ πὸν στάζει
Θωρεῖ τὸν οὐρανὸ διαμντοστόλιστο,
Κ' ἐρωτεμένη βαριαναστενάζει.

Ἡ Γῆ, ζεστὴ σὰ θυμιατὸ πελώριο,
Μὲ μῦρα πὸν ἀπ' τὰ σπλάγχνα τῆς τὰ βγαίνει,
Γεμάτα μέθη, γλύκα, μῦρ' ἀμέτρητα,
Τὸ μακρινὸ τῆς Ἐδάλο θυμιάζει.

Λωζάνη 1918.

ΠΑΥΛΟΣ Γ. ΦΑΡΟΣ

ΤΡΙΚΥΜΙΑ

I

Γύρισε στο σπίτι του άργά, τὰ μεσάνυχτα.

Ο άγέρας τού δρόμου τὸ μέτωπο, κι από μακριά, πολὺ μακριά, ἔφτανε τὸ βουητὸ τῆς καμπάνας. Ἐνα αἰδιάζον βουητὸ, νευρικό, πού ἔτρεμε στὸν ἀτρικύμιστον αἰθέρα, καὶ ξεψυχοῦσε, κ' ἐρχότανε πάλι ἡσυχία, μονότονη, ἀπελπιστική.

Ἄνοιξε σιγά. Μιά ὄχρη ἀχτίδα φεγγαριοῦ σφύθηκε τρεμουλιαστά, ἀπ' τὸ μισοανοιγμένο παράθυρο, ὡς τὰ πόδια του. Ἐπесе βαρῆς πάνω σὲ μιὰ καρέκλα. Τὰ μιλύγγια του χτυπούσανε δυνατά. Εἶτανε ἀρετὰ ταραγμένως. Γιὰ μιὰ στιγμή θέλησε νὰ μὴ ζοῦσε. Τού φάνηκε τόσο βαρειά ἡ ζωὴ... Θύμωσε ὁμως. Ἐνα αἰσθημα θυμοῦ κκι ντροπῆς τὸν κυρίεψε. Σηκώθηκε ὀρθός. Τίναξε δυνατὰ πίσω τὸ κεφάλι του, σὰ νὰ ἤθελε νὰ διώξει κάπια κακὴ σκέψη. Αὐτὸς ἔπρεπε νὰ πᾶει μπροστά, ὀλόγια, ἔτσι ὀρθός. Θυμήθηκε τὸς σιγνηφόρους του. Πόσο τὸς ἀγαποῦσε! Δυνατοί, ὠραῖοι, άγνοί, τραβήξανε ὀλόγια πρὸς τὸ θάνατο...

Στὴν πόρτα χαράχτηκε θιμπὰ κάπια μορφή. Ἐγερνε, φάχνοντας μὲς στὸ σκοτάδι.

— Ἐδῶ εἶσαι, Πέτρο;

Δὲ μίλησε. Κράτησε τὴν ἀναπνοή του. Ὅχι, δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν βροῦνε. Πῆγε κ' ἔκλεισε σιγὰ τὴν πόρτα.

Στὸ δρόμο κάτου ἀκουστήκανε τώρα φωνές, τρεξίματα. Ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ ἀμαξᾶ, κ' ὕστερα βοοσιές, γέλια, σφουρίγματα.

— Ἀπὸ δῶ! Τρεχάτε...

Πόρτες ἀνοίγανε καὶ κλείνανε ὕστερα πίσω τοὺς βαριά χτυπώντας. Ἐνα τραγοῦδι ἀνέβαινε σιγά, ὀλοένα πιὸ σιγά, κ' ἔσθηνε ὕστερα.

Καὶ κείνος ἔστανε ἔτσι ὀρθός, ἀνάμεσα στὸ σκοτάδι, μὲ ψηλά τὸ κεφάλι, κ' εἶχε τὰ μάτια του κορφωμένα σ' ἓνα μόνο σημεῖο, ἀκίνητος, κι οὔτε μιὰ γραμμὴ τοῦ χλωμοῦ προσώπου του δὲν εἰδειχνε τὴν τρικυμία πού εἶχε ξεσπάσει καὶ μούγγιζε πνιχτά, σὰν ἓνα πεναισμένο στοιχί, μὲς στὸ μυαλό του. Κοιτοῦσε μόνο σ' ἓνα σημεῖο, κάτου στὸ πάτωμα, κ' ἡ σκέψη του εἶτανε μακριά, πολὺ μακριά, σὲ κάπια πού κι αὐτὸς ἔβην ἤθελε νὰν τὸ πιστέψει.

Καὶ τώρα, ἔπρεπε νὰ κατορθώσει νὰ μάθει. Ἐν κάποιος τὸν εἶδε νὰ μπαίνει, αὐτὴ τὴν ὥρα, μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι; Πῆγε, πατώντας στὶς μύτες τῶν ποδιῶν του, πρὸς τὸ παράθυρο. Τὸ ἄνοιξε διάπλατα. Μιά ὑγρὴ μυροειδὴ νωτισμένου χόρτου καὶ λεμονοειδῶν ὄσμησε μέσα στὸ δωμάτιο. Προβάλε τὸ κεφάλι του δειλὰ, ἀνάμεσα ἀπὸ τ' ἀνοιγμένα παραθρόφυλλα, καὶ κοίταξε πρὸς τὰ κάτου. Κανείς. Ἐνάσσανε βαθιά. Ἐσπρηνικά, πάλι, τὸ βουητὸ κείνο τῆς καμπάνας τοῦ γέμισε ταμπιά. Κούνησε ἄργα τὸ κεφάλι του. Στάθηκε κει πολλὴν ὥρα. Τραβήχτηκε μέσα καὶ ξέσπασε ὕστερα σ' ἓνα γέλιο, ἀθόρυβο γέλιο. Τὰ μάτια του λάμπανε.

— Χτυπάτε, χτυπάτε! Ἐπ' τὸ θεμέλιο ξερριζώθηκε... Ξερριζώθηκε ἀπὸ τὸ θεμέλιο...

Ξαπλώθηκε κάινου στὸ κρεβάτι. Ἐνα μεγάλο κρεβάτι, μπογιατισμένο μ' ἓνα κτρινωπὸ χροῖμα. Τὸ ἓνα

τοὺ πόδι κρεμότανε ὄξω, σὰν ἓνα ξύλινο πόδι, κι ἀκουμποῦσε κάτου στὸ πάτωμα.

Ναί. Ἐς ἔρθουνε ὄλα, ὄλα αὔρω τὸ πρωτὸ. Μὰ πὼς μποροῦσε νὰ γίνε αὐτό; Ὅχι, ἂν ἐρχόντανε, δὲν ἔπρεπε νὰ τὸν βροῦνε ἔτσι, ντριμένον. Μ' ἂν πάλι εἶταν ἀνάγκη νὰν τοὺς ξεφύγει;

Θυμήθηκε τὸν τοῖχο. Ἐνας χαμηλὸς τοῖχος, γεμάτος γυαλιὰ σπασμένα, σουβλερά.

Ἐνα γνωστὸ του σφύριγμα ἀκούστηκε, πίσω, στὸ πᾶντο μέρος τοῦ δρόμου. Αὐτοί! Τὰ μάτια του λάμπανε πάλι.

Κ' ἓνα κῆμα τότε χαρῶς πλημμύρισε τὰ στήθια του καὶ μιὰν ἀγάπη ἀπέραντη ἀπλώθηκε γι αὐτοὺς, τοὺς δυνατοὺς, μὲ τοὺς ὁποίους ἐνωθε τὸν ἑαυτὸ του δειμένον πιά κ' ἔζησε μαζί τοὺς ὀλάκερη ὡς τώρα τὴ ζωὴ του, ἀνάμεσα στὸν πόνο καὶ στὴν ἐγκαρτέρηση, σὲ μιὰν ὀλοφώτεινη σύνδεση ἀγάπης καὶ αὐτοθυσίας. Ἐγνωστοί, κατατρεγμένοι, ἀπαρητητές μιᾶς σάπιας ζωῆς, εἶτανε μιὰ δύναμη ὑπέρθεη ὁ καθένας ἀπ' αὐτοὺς, καὶ τίς νύχτες, συναγμένοι ὄλοι γύρω ἀπὸ τὴν εἰσώτερη ἔννοια τῆς λευτεριάς, σκυφτοί, στριμωγμένοι μέσα σ' ἓνα σκοτεινὸ διαμέρισμα ἑνὸς παλιοῦ πύργου, ἐρειπωμένου, μισὴ ὥρα ὄξω ἀπὸ τὴν πόλη, ἔπρεπε νὰποφασίσουνε νὰ χτυπήσουν. Πρέπει ἡ γροθιά τοῦ ἀνθρώπου νὰ πέσει βαρειά, σὰν ἓνας τεράστιος ἀτσάλενιος ὄγκος, ἀμελιχτη, καὶ νὰ τὰ σαρώσει ὄλα, ὄλα!

Κατέθηκε γλήγορα τὴ σκίλα. Πῆδησε τὸν τοῖχο καὶ θρέθηκε ὄξω. Στὴν ἄκρη τοῦ δρόμου, κάτου ἀπὸ μιὰν ἀκακία ἓνας ἀνθρωπος περιμένε.

— Ἐλα γλήγορα...

Καὶ σὲ λίγο χαθήκανε στὸ βάθος, πέρα κει, τοῦ δρόμου.

II

Βαδίζανε γλήγορα. Κάποτε γυρίζανε καὶ κοιτοῦσανε πίσω φοβισμένοι. Ἐνεμος δυνατὸς ἄρχισε νὰ φυσᾶει, καὶ καθὼς κρατοῦσαν τὰ καπέλλα τοῖς στὰ χέρια, τοὺς ἀνάθευε τὰ μαλλιά κ' οἱ σιές τοὺς φαντάζανε πελώριες στὸ μᾶκρος τοῦ δρόμου καὶ κοινιόντανε ρυθμικὰ κάτου ἀπ' τὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ.

Χώθηκαν ὕστερα μέσα σὲ κάπια στενὰ δρομάκια, κουρασμένοι, ἐνῶ ἡ δίψα τοὺς βασάνιζε τρομερά, βοιτώντας ὡς τὰ γόνατα στοὺς βάλτους πού κάνανε πληθὸς μικρὰ ἀιλᾶκια ἀπὸ στάσημα νερά, γεμάτα ἀπὸ μικρὲς, πράσινες φουσκάλιθρες...

Σὲ λίγο φανήκανε ξανά, μακριὰ, στὴν ὄρη ἑνὸς μεγάλου δρόμου.

Ἀπὸ κάπια σπίτι ἔβγαιναν οἱ στῆνοι μιᾶς κιδάρας. βγαίνανε πλήθος, πνιχτοί, μονότονοι, μελαχολικοί...

Σταθήκανε.

Σὰ νὰν τοὺς φάνηκε τώρα πὼς κάπιος τοὺς εἶχε

πάρει καταπόδι.

Προσέξανε καλὰ μέσα στῆς νύχτας τὴ σωπῆ.

Ἐκουγόντανε τώρα βαριοί, ρυθμικοὶ οἱ χτύποι τῆς καρδιάς τοὺς.

— Πρέπει νὰ χωριστοῦμε...

— Ναί.

Σιγή.

Κοιταχτήκανε γιὰ μιὰ στιγμή βαθιὰ στὰ μάτια.

— Ἐ φωτιά! Σκέψου, τί θεῖο δράμα εἶναι ἡ φωτιά...

Ὁ ἄλλος τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι κ' ἓνα χαμόγελο μᾶς
βαθιάς καλοσύνης χαράχτηκε στὰ σκοτεινὰ πρόσωπά
τους.

III

Ἐπρεπε νὰ φύγει. Οἱ μυστικά ἀστυνομοὶ τὸν εἶχαν
ἀνακαλύψει σὲ κάποιον σπίτι, τὴν ὥρα ποὺ εἶταν ἔτοι-
μος νὰ ρηῖ τὸ τελευταῖο σπύργο. Τρῶα μερόνυχτα
τὸν κωηγοῦσαν τώρα, αὐτὸν τὸν ἔρακομένο ἑπα-
ναστάτη, καὶ δὲν τὸν ἄφιναν νὰ σταθεῖ πουθενά. Ἀπὸ
κάποιον ἔμαθε πὼς δυὸ ἄλλους συντρόφους του τοὺς
εἶχανε πιάσει, καὶ αὐτὴ τὴν ὥρα τοὺς σέρνανε σὸ
στρατοδικεῖο. Ὁ ἓνας, σὸ δρόμο, εἶχε πέσει κάτου.
Βογγούσε, καὶ ἀπὸ πόνου χωροφυλάκοι, πλήθος χωρο-
φυλάκοι νὰ τὸν χτυποῦνε, νὰ τὸν χτυποῦνε...

Γιὰ μιὰ στιγμή τοῦ φάνηκε πὼς εἶδε τὴ μορφὴ τοῦ
συντρόφου του. Ἀδύνατη, κίτρινημένη, τὸν κοιτοῦ-
σε στὰ μάτια...

Ὁ λαὸς ἀνυπομονοῦσε νὰ μάθει, νὰκοῦσει...

Στὰ σελόνια τῶν πλούσιων μιλούσανε ὀλοένα γι'
αὐτὸν. Ρωτοῦσανε, κρατοῦσανε σημειώσεις... Ὁ φό-
βος τοὺς εἶχε παραλύσει τὴ σκέψη...

Καὶ σὰν κάτι βαρὺ, καὶ φοιχτὸ νὰ σκέφαζε τὴν ἀ-
τιμόφαιρα ἄλη.

Καὶ ξαφνικά, στὶς πέντε τὸ ἀπόγεμα, νὰ τί ἔγινε :

Μιὰ μπόμπα εἶχε πέσει κάτου. Ὑστερα ἄλλη, ἄ-
λη...

Γιὰ μιὰ στιγμή ὅλα σταματήσανε. Σὲ λίγο ἀκουστή-
κανε οἱ καμπάνες πάλε. Χτυποῦσανε ὅλες μαζί, βραία,
γλήγορα, φρενιζομένα. Ὁ κόσμος ἔρακομένος στοὺς
δρόμους. Ὁ πρῶτος εἶτανε ζωγραφισμένος παντοῦ.
Πολλοὶ τρέχανε νὰ δοῦνε, νὰ μάθουνε. Τὰ τράμια
σταματήσανε. Ποιοὶ τὰ σταματήσανε ; Γιατί ; Μιὰ εἰ-
δηση : Οἱ ἐργάτες χτυπήθηκαν. Ποῦ ; Πῶς ; Ὑπάρ-
χουνε πολλοὶ σκοτωμένοι. Ἡ ἀστυνομία τοὺς εἶχε ζώ-
σει μέσα σ' ἓνα ἐργοστάσιο. Κεῖνη τὴ στιγμή ἓνα φο-
ρεῖο πέρασε. Ὑστερα ἄλλο. Ἀπὸ κάπου ἀκουστήκανε
τραγοῦδια. Τί ; Ποιὰ εἶναι ; Ὁ κόσμος ἔτρεχε, πολ-
λοὶ βλαστημοῦσανε καὶ φωνάζανε καὶ σηκώνανε ψηλά
τὶς γροδιές τους...

ΤΑΚΗΣ ΦΙΤΣΟΣ

ΕΝΑ ΓΡΑΜΜΑ

Ἀγαπητέ μου Νουμά,

Σὲ παρακαλῶ νὰ δημοσιέψης τὰκόλουθα

Τὸ Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἐστίας» ἔβγαλε μιὰ μεγάλη,
εἰκονογραφημένη, πλούσιαν Ἀγγελία, γιὰ τὴν ἔκδοσιν
ὅλων τῶν φιλολογικῶν μου Ἔργων ποὺ ἔχει ἀναλάβει.
(Θὰ βγαίνουν τρεῖς - τέσσερες τόμοι τὸ χρόνο καὶ ὅλη
ἡ Σειρά, ἀπὸ βιβλία ὁμοιομορφα, θὰ τελειώσει σὲ
10 - 12 χρόνια).

Ἄν ἔγιναν πολλὰ ἀντίτυπα αὐτῆς τῆς Ἀγγελίας
γιὰ μιὰ γενικὴ διανομή. Ὅσοι θέλουν ὅμως νὰ τὴν ἔ-
δοῦν, μποροῦν νὰ μοῦ γράψουν σ' ἓνα δελτάριο τὴ
διεύθυνσή τους, γιὰ νὰ τοὺς τὴ στείλω.

Μὲ ἀγάπη,

Δικός σου

ΓΡ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
38 Ἐρμιόδου, Ἀθήνα

ΣΤΟ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΧΑΡΟΥ

Τοῦ Ψυχάρη

Λευκὴ ψυχούλα, ποῦγινες Τριαντάφυλλο τοῦ Χάρου.
Καὶ πήγες, σὺ, τὸ πῶ ὄμορφο λουλούδι καὶ τ' ἄγνὸ
Γιὰ νὰ στολίσαις τὸ μουντὸ βασίλειο τοῦ Κουρσάρου
Μ' ἓνα μικρὸ χαμόγελο καὶ μ' ἓνα δάκρυ ἄγνὸ,

Κι ἂν χάθηκες, καὶ ἂν σβήστηκες, μὲς στὶς καρδιές μας
(μένεις).

—Μοιάζεις ἀρχαία θέμινα μᾶς ἱερῆς φωτιᾶς...

Τὸν κόσμο τὸν ἀψήφισες, ἀπάνω του διαβαίνεις.

Κι ὅπου σὲ σπρώχνει ὁ Ἔρωτας γοργότερη περὶς.

Ἀγάπηδες, καὶ ἂς ἤξαιρες μὲ κείνον ποὺ ἀγαποῦσες.

Ὅτι ποτὲς δὲ θάχτιζες ἐρωτικὴ φωλιά...

Τὸ φῶς σου ποὺ τὸ πρόσμενες καὶ ποὺ τὸ καρτεροῦσες,

Ποιὸς ξαίρει, ποὺ ἠρισκότανε, σὲ μιάβη συλλογιά...

Ἀπ' τίς καρδιές μας ἔκνεες καὶ ἀνάβλυσε τὸ δάκρυ.

—Θῦμα καὶ σὺ στῆς ἀσπλαχνῆς ἀγάπης τὸ θωλιό!

Γονατιστὴ στοῦ τάφου σου τὴ μισρωμένην ἄκρη

Κάποιο λουλούδι φέρνω σου, πονετικά... χλωμό...

Χίος

ΦΟΥΛΑΜΕΝ

ΟΝΕΙΡΑΤΑ

Ὅσο ἀλαφρὲς καὶ ὅσο ὄμορφες καὶ ἂν εἶναι οἱ ἀλυσ-
σίδες τῆς σκλαβιάς, πάντα ἀλυσσίδες τῆς σκλαβιάς
εἶναι.

Ἡ Ἀγάπη ἢ καρδιομυέλιχρα μᾶς ἔκανε καὶ ὁ Ἔ-
ρωτας ὁ παγκυβιάρχης μᾶς σφιχταγκυβίαζε. Τὰ γαλα-
νὰ τῆς μάτια μὲ τὰ δικὰ μου τὰ κατανὰ ἔφριναν τὴ
ζωὴ καὶ τὸν ἔρωτα — μὰ τᾶσπρα νερατζάνθια τῆς λε-
μονιάς τὸ θάνατό τους.

Ἐρχαμε ἀγκυρῆθαι ἀπὸ πολὺν καιρὸ, δὲν ξαίρω πό-
σο... καὶ ζούσαμε ἄπως τᾶρδόνια μέσα στὴν καταμονο-
ριά — τὴ φωλιά τους — τραγοιδώντας τὴ φύση καὶ
τὸν ἔρωτα.

Ἔτσι καὶ μεῖς, μὲ τίς καρδιές σφιχτοδεμένες μὲ
τῆς λευτεριάς τῆς ἀλυσσίδος τῆς ἀνάλκρας, ζούσαμε
σ' ἓνα σπιτάκι, μακριὰ ἀπὸ τὴν κοινωνία καὶ τὴν πρό-
ληψη.

Μὰ ἡ πρόληψη μῆξε μέσα στὸ σπιτάκι μας μὲ τὴ
μορφὴ τῆς μέννας ποὺ ἔλεγε «παιδιά μου νὰ στεφανο-
θῆτε, γιὰ νὰ βγῆτε ἀπὸ τὴν ἀμαρτία καὶ ἀπὸ τὰ κακὰ
στόματα τοῦ κόσμου», καὶ χωρὶς νὰ θέλωμε μᾶς δέ-
σανε μὲ τὰ νερατζάνθια στέφαννα — τὸ ἀγκαθένιο
στεφάνι τοῦ ἔρωτα — καὶ μᾶς ἀνέβασαν, θέλοντας καὶ
μὴ στὸ Γολγοθὰ.

Στὴν ἀρχὴ ὅλα μᾶς φαινότανεσαν ὄρασια, ἀλλ' ὅμως
ὅμως τότε καταλάβαμε τὸ χαμὸ τοῦ ἔρωτά μας ὅταν
μοσάθησαν τὰ νερατζάνθια καὶ μείναμε σφιχτοδεμέ-
νοι μὲ τὰ σύματα ποὺ κράταγαν τὰ μισρωμένα λεμο-
νολούλουθα...

Εἰπήνα.

Μὰ μέσα στὸ μυαλό μου στριφογύριζε τῶνερο ἀκό-
μα, τὸ περίεργο ὄνειρο, ὅταν ἀκούω κάτω ἀπὸ τὰ πα-
ράθυρά μου ὄργανα καὶ τραγοῦδια σκούβο καὶ τί νὰ
ἰδῶ ; Πέραγε κάποιος γάμος.

Τὶ εἰρωνεία, Θέ μου Ι

ΓΙΑΝ. ΑΠΟΣΤΕΡΟΣ

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

Ίδρυτής και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ
 Έκδοτης και Διαχειριστής: ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Ταχυδρομικοί συντάκτες: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΝ & Σίαν Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Γιά την Ελλάδα δρ. 25 το χρόνο.
 • 13 το εξάμηνο.
 • 7 το τρίμηνο.
 Γιά την Αγγλία και Αίγυπτο £ 1 το χρόνο
 £ 0,10 το εξάμηνο
 Γιά την Αμερική \$ 5 το χρόνο
 \$ 3 το εξάμηνο
 Και γιά τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΑΣΤΡΑΦΗ και θρόνισσε πάλε τὸ Ἀηδόνι τῆς Ἐθνοσυνέλευσης, ὁ κ. Λεβίδης, σφεντονίζοντας τὶς χάρτινες καὶ ἀέρινες μπόμπες του ἐναντίον τῶν μαλακῶν, ποὺ ἀληθινὰ πεθάνανε... ἀπὸ τὰ γέλια. Ὁ κ. Λεβίδης δὲν ἐννοεῖ τέλος πάντων νὰ ξεχάσει τὴν παλιά του τέχνη. Μὲ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας ἀναδείχθηκε μιὰ φορὰ ὁ θλιβερὸς ἥρωας τῶν Βαγγελιακῶν καὶ τῶν Ὀρεσσειακῶν, ποὺ κολλήσανε μιὰ αἰώνια μοντζούρα στὸ μέτωπο τοῦ ἔθνους, μὲ τὸ ἴδιο ζήτημα ἐξακολουθεῖ καὶ σήμερον, ὕστερα ἀπὸ μιὰ σειρά γεγονότα ποὺ ἀλλάξανε σύρριζα τὴν ἀνθρώπινη σκέψη, νὰ δημοσκοπεῖ σὲ βάρος τοῦ λαοῦ ποὺ εἶχε τὴν τιμὴ νὰ τὸν ἐκλέξει ἀντιπρόσωπό του. Ὁ κ. Λεβίδης πολιτικός εἶναι ἐπιτέλους καὶ ἡ δουλειὰ του εἶναι νὰ δημοσκοπεῖ, γιατί τὸ ξαίρει πὼς τὴ στιγμή ποὺ θὰ πάψει νὰ στηρίζεται στὸ ψέμα, θὰ σβήσει τελειωτικά. Καὶ ὁ λαός, αὐτοὶ οἱ δυστυχισμένοι *οι αντροσοκουλλο* — ὅπως τοὺς ὀνόμασε ὁ ἴδιος — φυσικό εἶναι νὰ σέρνονται πίσω ἀπὸ τὸν ἀφέντη τους, ὅπου ἡ ἀμάθεια καὶ ἡ πρόληψη τοὺς ὀδηγεῖ. Μὰ κείνοι ποὺ καμῶνουνται πὼς δουλεύουνε γιὰ νὰ ξιπνήσουνε τὸ λαό, τί κάνουνε καὶ τί κάνουνε γιὰ νὰ τοῦ διαλύσουνε τὶς πλάνες, γιὰ νὰ τὸν πείσουνε πὼς ἡ γλώσσα του δὲν εἶναι βάρβαρη καὶ χυδαία, ὅπως τοῦ τσαμπουνῶνε οἱ διάφοροι Λεβίδηδες, παρὰ ἡ μόνη ἀληθινὴ καὶ σεβαστὴ; Οἱ ἴδιοι ἢ μεταχειρίζονται τὴν καταδικασμένη καθαρεύουσα ἢ ἀγωνίζονται μὲ τρόπο ἀναντρο καὶ ψοῦλο νὰ τοῦ καθίσουνε στὸ σέβρακο τὸ τέρας τῆς μιχτῆς. Ὑστερα, γιατί ν' ἀπορούμε πὼς ξεφυτρώνουνε δεξιά καὶ ἀριστερὰ μαλλιαροφάγοι Λεβίδηδες, ποὺ μᾶς ἀνακατεύουνε τὸ στομάχι μὲ τὶς γελοῖες φοβέρες

τους, ὅταν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι τοὺς καλλιεργοῦμε τὸ ἔδαφος γιὰ νὰ πατήσουνε; Μιλήστε στὸ λαὸ τὴ γλώσσα του, δεῖξετέ του πὼς τὴ δημοτικὴ δὲν ξαίρειτε νὰ τὴν υπερασπίσετε μόνο μὲ ἄδεια λόγια, παρὰ πὼς ἐννοεῖτε ἀπαραίτητο μὲ αὐτὴ νὰ ἐκφράζετε κάθε σκέψη σας, καὶ τότε θὰ ἰδεῖτε ἂν οἱ διάφοροι Λεβίδηδες θὰ ἔχουνε τὴν ἀνάδεικα νὰ ξεμυτίσουνε πουθενὰ ἢ θὰ κρυφτοῦνε στὶς τρύπες τους σὺν τὶς κουκουβίγιες. Μὰ ἡ ἴδια ἡ δημοτικὴ ξαίρει τὸ μυστικό νὰ ἐκδικιέται. Ὁ ἴδιος ὁ ἀθάνατος Λεβίδης ζητώντας πὼς καλύτερα νὰ χαρακτηρίσει τὸν ἑαυτό του, δὲ βόηκε παρὰ μιὰ δημοτικὴ λέξη: Λ ε β ἰ δ α ρ ο ς. Αὐτὴ ἡ λέξη μὲ τὴν ἐκφραστικώτατη κατάληξή της τί ἄλλο εἶναι παρὰ τρίψιμο μᾶς ἀνοιχτῆς ἀπαλάμης στὰ ἀδιάντροπα μούτρα δλων τῶν Δονκιχότηδων καθαρευουσιάνων;

ΤΙ εἶναι αὐτὰ πάλι μὲ τὶς ἰταλικὲς ἐκλογές; Στὶς προηγούμενες ἐκλογές ὁ λαὸς εἶχε ἐκλέξει 150 σοσιαλιστὲς βουλευτὲς. Καὶ ἡ Βουλὴ διαλύθηκε γιατί ἀποδείχτηκε πὼς ἡ ἀντίδραση τῶν σοσιαλιστῶν βουλευτῶν, στὰ χέρια τῆς ἰμπεριαλιστικῆς Ἰταλίας, εἶτανε τέτλια, ποὺ νὰ μὴν μπορεῖ ἡ ἰταλικὴ βουλὴ νὰ προχωρήσει ἀνεμπόδιστα στὰ ἔργα της. Διαλύθηκε ἡ βουλὴ, τὰστρικά κόμματα συνασπιστήκανε στερεὰ μπρὸς στὸν κοινὸν κίντυνο ποὺ τὰ φοβέριζε, πήρανε γιὰ βεβήθεια καὶ τοὺς περιορίστους Φαταίστι γιὰ νὰ τρομοκρατήσουνε τὸ λαὸ, μὰ ὁ λαός, ἀδιαφορόντας γιὰ βλα, ἔστειλε πάλι στὴν καινούργια βουλὴ 135 βουλευτὲς σοσιαλιστὲς. Αἱ, ὀρισμένα αὐτοὶ οἱ ἴταλοι δὲν ἀξίζονε οὔτε ὅσο μιὰ χαλασμένη ρομβία. Ἄφου δὲ νιώθουνε τὸ σφέρο τους, Γι αὐτὸ ποστεῖνουμε νὰ τοὺς ἀποστείλουμε μερικὰ ἀπὸ τὰ ξεφτεῖρα τῆς δικῆς μας ἐθνοσυνέλευσης γιὰ νὰ διώξουνε τὸ λαὸ πὼς νὰ ψηφίσει καὶ πὼς νὰ μάχεται τὴ γλώσσα του. Ὁ κ. Λεβίδης π. χ. εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ πρέπει νὰ σταλθεῖ. Οἱ ἴταλοι ποὺ ἔχουνε καὶ ἀναπτυνμένο τὸ μουσικό αἶσθημα, θὰ βροῦνε τὴν εὐκαιρία νὰ θαμάσουνε τὸ αἶσμα τῆς καλλικελίδου Ἑλληνικῆς Ἀ η δ ὀ ν ο ς.

ΧΕΙΡΟΚΡΟΤΟΥΜΕ μὲ ὄλη μας τὴν καρδιά τὸ νομοσχέδιο ποὺ ὑποβλήθηκε στὴν Ἐθνοσυνέλευση γιὰ νὰ δοθεῖ ψήφος καὶ στὶς γυναῖκες. Νὰ δοθεῖ καὶ παραδοθεῖ μάλιστα, τώρα ποὺ οἱ ἄντρες σὰ νὰχηθήσαμε νὰ σιχαινόμεστε καὶ νὰ μὴν πηγαίνουμε καὶ τόσο πρόθυμα νὰ ψηφίζουμε. Νά, ποὺ σηκώνουν ἕνα βήρος ἀξιοσέβαστο ἀπὸ πάνω μας. Ἄμα, μὲ τὸν καιρὸ, τοὺς δοθεῖ τὸ δικαίωμα καὶ νὰ ἐκλέγουνται, τὸ ἐξάφροχιά μας θὰ γίνεῖ σημαντικώτερο — μιὰ καὶ ἄταο μείνει γιὰ μᾶς τοὺς ἄντρες ἢ κουζίνα καὶ τὸ πλυσταριό. Ἔτσι, νὰλλάξει λίγο ἡ ζωὴ μας, μήπως καὶ καλυτερέψει μὲ τὴν ἀλλαγὴ.

ΑΕΙΖΕ καὶ παράξιζε στὴ Βουλὴ μας, καὶ μάλιστα στὴ σημερινὴ Βουλὴ μας, ποὺ ψήφισε τὴν κατάργηση τῆς Δημοτικῆς γλώσσας καὶ τόσα ἀκόμα ἐθνοσωπῆρια πράματα, νὰναγνωρίσει καὶ τὸ ποιητικὸ ἄλταντο, τὸ ἀναμφισβήτητο, τοῦ κ. Φωκίωνα Πανῶ. Ὁ βουλευτὴς καὶ συνάδερφός του κ. Ἄντ. Μάτσης, βροντοφώναξε ἀπὸ τὸ βῆμα πὼς πρέπει νὰ δοθεῖ μιὰ θέση στὴ Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς στὸν κ. Πανῶ ἐγνώ.

στον διά τὰ πατριωτικά του αίσθηματά και τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα ὑπέστη κατά τὸ διάστημα τῆς τριετοῦς τυραννίας». Ἐμεῖς δὲν ξαίρομε, μὰ οὔτε κι ἀκούσαμε, νὰ «ὑπέστη» τίποτε δεινὸν ὃ κ. Πανῶς «κατὰ τὸ διάστημα τῆς τριετοῦς τυραννίας». Ξαίρομε ὅμως πολυκαλὰ, καὶ τὸ βεβαιώνουμε μὲ ὄγκο, πὼς οἱ Μοῦσες ὑπέστησαν πάμπολλα δεινὰ ἀπὸ τὸν κ. Πανῶ κατὰ τὸ διάστημα τῆς πολύχρονης ποιητικῆς τυραννίας του.

ΤΑ ΙΔΑΝΙΚΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΠΙΛΕΞΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

Θυμᾶμαι πὼς κάπου διάβασα σκόρπιες μολυβιές τοῦ ποιητῆ, πὼς γιὰ νὰ νιώσει κανένας τὸ δρόμο ποῦ βασταίει ἡ ἐγγλέζικη ποίηση καὶ τὸ πνεῦμα τῆς γενικῆ, πρέπει νὰ μελετήσει τὴν ἐγγλέζικη φιλολογία ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Chancer ἄφ' ὅτου εἶτανε τότες ἀκατανόητο σὲ μένα καὶ μοναχὰ σήμερ, μαθητῆς ἐγὼ τῆς ἐγγλέζικης φιλολογίας, καταλαβαίνω τὴ μεγάλη τὴν ἀλήθεια στὰ λόγια τοῦ ποιητῆ μας. Ἐνα τέτιο πράμα ὅμως βγάνει ὄξω ἀπὸ τίς κολῶνες ἐνὸς περιοδικοῦ, καὶ γιὰ τοῦτο, μὲ λύπη μου, δὲν μπορῶ νὰ τὸ κάνω. Ἐνα μονίχα συσταίνω στὸν ἀναγνώστη μου, πὼς πρέπει νάχει στὸ νοῦ του, σχετικὰ μὲ τὴν ἐγγλέζικη λογοτεχνία, ὅτι σπουδαῖο χαρακτηριστικὸ τῆς ἐγγλέζικης ποίησης, σὲ μιὰ ἐποχὴ, εἶναι τὸ ἐλεύτερο, ἀνεξάρτητο τὸ ρῆγμα μικροῦ καὶ μεγάλου, χωρὶς προσκόλλησι σὲ σχολές ἢ σὲ δασκάλους — πράμα ἄγνωστο μπορεῖ κανένας νὰ πεῖ. Πιὸ καθαρὰ νὰ τὸ ἐκφράσομε : ἡ προσωπικότητα εἶναι τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς ἐγγλέζικης τέχνης, ποῦ παρατηριέται καὶ στὸ ἄτομο, μὰ γκωστό μὲ τὴ λέξη ἐκκεντρικότητα. Μονίχα μὲ τὴ συγκριτικὴ μπορεῖ κανένας νὰν τὸ νιώσει καὶ μιὰ μεγάλη εὐκαιρία μᾶς δίνεται νὰ τὸ ξετάσομε συγκριτικὰ μὲ τὴ φραντσέζικη. Ἄφ' ὅτου ὅμως ἴσως νὰ προσπαθῆσω σὲ μιὰ ἄλλη μουνταντόκριση, ὅποτε θὰ παρατηρήσομε ἂν ὑπάρχει ὁ ἀντίστοιχος τοῦ Σαίξπηρ, κι ἂν ὁ Σαίξπηρ μοιάζει περισσότερο μὲ τὸν Οὐγκιὼ ἢ μὲ τὸ Ρακίνα.

Μαζὶ μὲ τὸ κλείσιμο τοῦ πολέμου καὶ μὲ τὸ ἐπαναστατικὸ πνεῦμα ποῦ δυναμώθηκε σ' ὅλες τὰς χώρες, βλέπομε καὶ τὴν ἐπανάστασι στὴν τέχνη. Τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ τραγοῦδια βλαστήσανε καὶ στὸ ἐγγλέζικο τὸ χῶμα, ὅπως καὶ σ' ὅλες τὰς ἄλλες τὰς χώρες. Τὸ ἱμπεριαλιστικὸ πνεῦμα τοῦ Κίπλιγκ γέρσαε στὴν τέχνη καὶ ἡ πατριδολατρεὶα πήρε μιὰν ἄλλη μορφή : ἡ ἀγάπη τῆς ὁμορφιάς τῆς φύσης τῆς πατρίδας. Ὁ κύριος ἀντιπρόσωπος τῆς πνοῆς ἀφτῆς εἶναι κάποιος νέος Sasson ποῦ τὰ τραγοῦδια του τὰ καλοδέχτηκαν καὶ τὰ καλοκοίταξαν. Διαβάζοντάς τον, βλέπει κανένας τὴν ψυχὴ τοῦ ποιητῆ νὰ κλαίει καὶ νὰ γαρνιάζει γιὰ τὴν ὁμορφίαν τῆς φύσης, ποῦ ὁ ἄνθρωπος βάλθηκε νὰ τὴν ἀφανίσει. Κλαίει, μὰ δὲν ἀπελπίζεται καὶ ἡ λύρα του δὲν εἶναι τονισμένη ἀπάνω στὸ μοιρολόγι ποῦ δὲν ἔχει μέσα του ἐλπῆδα. Ἄπ' ἐναντίας εἶναι γιομάτος ἀπὸ δύναμη γιὰ τὴν ἀναβίωσι τῆς ἀνθρωπότητας. Ἡ κύρια ἰδέα του — καὶ ἡ γενικὴ ἰδέα σήμερ — εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ ὑποσυνειδητοῦ ποῦ μεγαλοφτερῶ κλωνιέται ἀπάνω στὸ κῆμα τῆς ψυχῆς του. Μ' ἔ-

να προφητικὸ τόνο μᾶς τὸ λέει καὶ μᾶς τὸ δείχνει πὼς δὲν μπορεῖ τίποτα ἄλλο νὰ εἶναι τὴ ἀποτέλεσμα τοῦ τελευταίου μακελειοῦ παρὰ ἡ νίκη τοῦ ἀνθρωπισμοῦ. Ἐτσι τὸ ἰδανικὸ ἀφ' ὅτου τῆς ποίησης ποῦ τὸ παρατηρεῖ κανένας στὸ Μέρετιθ καὶ στὸν Χάρτι, γίανει τὴ νέα ποίηση νὰ φαίνεται πολὺ διδακτικὴ. Μοῦ φάνεται πὼς φτάνουμε ἢ ποῦ καλὰ περπατοῦμε πρὸς τὸ δρόμο τῆς ἀρχαίας ἐπιγραμματικῆς ποίησης καὶ κείνο ποῦ μᾶς χτυπᾶει διαβάζοντας ἓνα νέο τραγοῦδι εἶναι τὸ φιλοσοφικὸ του τέλος, ποῦ δημησιώνει μαζὶ μὲ τὴ φαντασία, τὸ ἐφόδιο στὴ διάνοησι. Ἡ ψυχολογία σπουδαῖο ἀντικείμενο στὴν ἐποχὴ μας, βρῖσκεται παντοῦ καὶ ἡ μανταλιτὴ τοῦ ἀτόμου παρουσιάζεται θέμα μεγάλης προσοχῆς καὶ πολλῆς μελέτης. Τὸ χλωνάρι τῆς φαντασίας εἶναι δυνατὸ καὶ τὸ ἀρμονικὸ ἰσοζύγισμα μεταξὺ τοῦ νοῦ, τῆς φαντασίας καὶ τῆς καρδιάς εἶναι τὸ ὄργανο τῆς νέας ἐξέτασις. Μὰ μιὰ τέτοια ἀναβίωσι στὸ πνεῦμα — στὴν οὐσία, ἔτσι νὰ τὸ ποῦμε, — ἔφερεν ἀναγκαῖα καὶ τὴν ἀνάλογο ἐπανάστασι στὸ στυλ — τὴν ἐξωτερικὴ μορφή. Τὸ ἐπίθετο καὶ ἡ φρασεολογία ἔσπασαν τὰς ἀρχαῖες τὰς ἀλλοσιδὲς μὲ καινούργια ῥίμα (ὄσοι βέβαια τὴ μεταχειρίζονται), κι ὁ ρυθμὸς ἀκολουθεῖ τὴ σκέψη κι ἀπλώνει ἀνάλογα μὲ τὸ θέμα καὶ τὸ δούλεμα τοῦ τραγοῦδιοῦ. Κ' ἓνα τοικερί φωτᾶει παντοῦ : ἡ εὐκρινεία τῆς σκέψης, ἡ πτωστοπία τῆς διατύπωσης καὶ ἡ δημιουργία τῆς φαντασίας. Μὰ ἐκτὸς ἀπὸ τ' ἀπάνω, μιὰ βαθιὰ προσπάθεια παρατηριέται γιὰ ὀλιγολογία. Πᾶσι πιά τὸ ἐπίμοιο καὶ τεχνιτὸ μᾶζεμα τοῦ ἐπίθετου τὸνα κατὰ πᾶλλον, ἓνα ἀπὸ τὰ πρῶτα σπουδαῖα χαρακτηριστικὰ τῆς περασμένης ρομαντικῆς πνοῆς, κι ὁ ποιητῆς δίνει μονίχα τὸ φυσικὸ καὶ τὸ ἀναγκαῖο. Ἡ τέχνη ἔτσι γίνετα βαθιὰ, ἱμπερσιοναλικὴ καὶ ἡ φαντασία του διαπερνᾶ, δὲν παραγοιμίζει κι οὔτε δουλώνετα μὰ πλανιέτα. Λεύτερα μέσα σ' ἓνα μεταλλεῖο ἀπὸ σκέψη καὶ ἐμπνευσι. Ἐτσι λοιπὸν πετυχάνετα μιὰ ὁμορφὴ γύμνασι, ποῦ ἐμπνέει καὶ ποῦ δίνει πλούσιο τὸν καρπὸ καὶ τὴν ἱκανοποίησι.

Ἀρχίζω σήμερ νὰ σᾶς δίνω τὰς διάφορες πάντες τῆς νέας τέχνης, μὲ ψηλαφητὰ παραδείγματα. Σᾶς παρουσιάζω λοιπὸν τὸ φίλο μου ποιητῆ κ. V. de S. Pinto καὶ σᾶς μεταφράζω τραγοῦδια του, ποῦ ἂν καὶ μεταφρασμένῃ, πιστεύω νὰ σᾶς τραθήξουν νὰν τὰ καλοκοιτάξετε γιὰ νὰ βοήθετε τὸ ὅτι σᾶς ἀνάφερα παραπάνω. Μᾶς παρουσιάζεται (καὶ ἔχει πιά ἀναγνωριστὴ τὸ ταλέντο του) ἓνας ἀπὸ μιὰν Ὁξφορδικὴν ὁμάδα νέων, ποῦ βλάστησαν μέσα στὴ γενικὴ σύγχυσι τοῦ τελευταίου μακελειοῦ. Στρατιώτης στὴν Καλλιπολι, βγάνει ἐπαναστάτης κατὰ τῆς πρὸληψης καὶ τῆς ἱμπεριαλιστικῆς ἔχθρας. Ἰσπανὸς, τρίτη τῶρα γενιά, εἶναι τὸ δημιούργημα τοῦ πολέμου, καὶ τὸ κύριο χαρακτηριστικὸ τῆς Τέχνης του εἶναι ἡ δυνατὴ, ἀντριεῖα ψυχῆ ποῦ τὴ συνοδεύει πάντα μιὰ πλατειὰ μουσικὴ — ἓνα μίγμα τῆς Ἀπικτικῆς ψυχῆς καὶ ἀσθητικῆς, μὲ τὴ γιομάτη ζωὴ Ἀγγλο-Σαξωνικὴ ἐνέργεια. Μαθητῆς αἰῆς ἐγγλέζικης φιλολογίας μὲ βαθιὰν ἐπιστημονικὴ κατανόησι τοῦ θεματός του, γλυκότερος καὶ εὐγενικὸς στὴν ψυχὴ, παρουσιάζεται ἀπὸ τοὺς πρῶτους, ὅστερα ἀπὸ τὴν ἀηδία καὶ τὴ σκληράδα τοῦ πολέμου, ποῦ τὴν εἶδε μὲ τὰ ἴδια του τὰ μάτια, ἔτοιμος νὰ σφίξει τὸ χεῖρι τοῦ ἔχτροῦ του καὶ χειροκροτᾶ ὀλόχαρος τὴν ἀξιοσημειώμενη πρόξι τοῦ poète laureat Dr Bridze

πού αναφώνησε άφοβα πώς έγραψε τὰ τραγούδια του ένάντια τής Γερμανίας πάνω σέ ανακρίβειες και ψευτιές. Η άγανάχτησή του για τούς νεκρούς τού πολέμου πού αφήκανε τήν όμορφιά τής γής και πού άπατηθήκανε πώς πολεμούσανε για κάποιο μεγάλο ιδανικό, ζουγραφίζεται στο τραγούδι του «non requiescunt in pace» Κοιτάχτε πώς άρχίζει περιγράφοντας τήν όμορφιά πού οι νεκροί έχασαν, και τó μεγάλο τó λόγο πού μάς δίνει όμως για τήν πράξη τους : «That men might be beautiful an ree» (γιανάμπορ'οσέδάνθρωπος νά ζήσει πιδ όμορφα και πιδ λεύτερα). Μά τó ιδανικό του άφτό, άφού πέρασε ή μεγάλη ή πόρα, φάνηκε πώς εΐτανε ψεύτικο, τίποτε άλλο παρά τó αϊώνιο διπλωματικό κομψό. Και νά ή φωνή τους άμέσως : it is a lie, it is a lie μιά προειδοποίηση για τήν ύστερη γενιά νάποφύγει κάθε έκδίκηση. Τó τραγουδάκι σιδήλεια είναι ένα διαμάντι με τήν πλέγια φιλοσοφία του και τó κορυφωμα τού πάθους του, πλεγμένο σέ τεχνική δύναμη. Ο νέος ό κόσμος είναι ό κόσμος τής άγάπης κι όχι τής έκδίκησης, κ' έτσι άκριβώς τονε φαντάστηκε ό ποιητής. Μά ή δύναμη τού τεχνίτη, πού ποτίστηκε με τίς νέες ιδέες τής τέχνης, φαίνεται σέ δυό άλλα τραγούδια του. Τó πρώτο του είναι ή «Τέχνη» και τó δεύτερο ή «Σταθμός». Έδώ φαίνεται τó άρμονικό τó πλέξιμο τής φαντασίας και τού νοΐ, και τού ρεαλισμοΐ. Μόνο ή έγγλέζικη φράση imaginat realism μπορεί νά μάς δώσει τó είδος άφτό τής ιδιοτροπίας. Μπορούσε κανείς νά φανταστεί πώς ό νέος άφτός ιδιότροπος ιμπρεσιονισμός δέν είναι τίποτε άλλο παρά φουτουρισμός, μά φουτουρισμός όχι τών άκρων. Ο ποιητής δέν μπορεί νι ιδεί κάτι στην παρηγοριά του πού νάν τού κάνει έντίπωση χωρίς νάν τó περάσει από τής φαντασίας τήν άγια πηγή με μιά άριστοτεχνική πάντα συγγραφή. Η νέα ιδέα τού φεμινισμοΐ τον συνεπαίρνει και τόν σταματάει σκλάβο της, πού τήν καλοπαρηγορεί και υψύ τήν τραγουδάει. Άφτό τó βλέπουμε μέσα στο τραγούδι του «Η γυναίκα στον άντρα», γιομάτο ζωή και φλόγα. Κ' έτσι ό ποιητής μας με τήν πολύτροπή του τή μοΐσα και με τήν άτσάλεια του τή γνώση, παρουσιάζεται διατριμμένος μέσα στη νέα ζωή, κι άνοΐγει τó δρόμο του στην πρώτη γραμμή, ψάλλοντας τó νέο τó φως και παλέθοντας για τή νίκη τού ανθρωπισμοΐ κα' τής άγάπης.

Όξφόρδα.

I INDIANOS

ΣΗΜ. — Νά, για δείγμα, και δυό τραγούδια, πρώτιστα μεταφρασμένα. τού Pinto :

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΤΟΝ ΑΝΤΡΑ

Ζητάς σάν τó κρασί νά με ροιζήσεις
 'Απ' τó ποτήρι : τήν ψυχούλα μου νά πνίξεις
 Θέλεις ως νά δώσει σου ό,τι ώραίο μέσα κλείνει
 'Από φλόγα, έλευτεριά, τήν κάθε στάλα,
 'Ός ότου ή φτωχή ψυχή σα γάλα
 Λευκή προβάλει κα' με τή δική σου μιά ουσία γίνει

Δέ σέ φτάνει; τó κορμί μου σούχω δώσει,
 Μπορείς νά λιώσεις τή λευκή μου σάρκα πού έχουνε
 (κλειδώσει,

Τά παλιά μεγάλα σκέλη σου δη νύχτα: μά όχι τήν
 'Εγώ είμ' έγώ κι όχι έσύ, (ψυχή,

Η ψυχή μου άγριο πουλί τή νιώθω νάναι,
 Πού μες σιδμορφο θά φύγει τó μαβί,
 'Όπου τά λευκά τά νέφη λεύτερα κυλάνε,
 Και τού μοναχού τάγέρα ακούγεται ή φωνή --

ΛΤΟ ΣΤΑΘΜΟ

'Αργά τή νύχτα στο σταθμό,
 Τó κρού τζούζει: κ' οι φανοί μες στα θαδιά φωτίζουν,
 Κίττω, σκαφτοί, απ' ένα φώς κίτρινο, πυραμίδες.
 Σέ μιά γυμνή μακρόσυρτη στοχαστικά χωρίζουν.

Ακχατερούνε άνθρωποι πά στο πεζούλι,
 Κι άπάνω - κάτω περπατάν, ή μαζεμένοι,
 Πάνω στους πάγκους κάθονται με μάτια νυσταγμένα
 Σέ μαΐρο όλοι ντυμένοι.

Σάν από φίλντσι, λεπτή, χλωμή φαντάζει ή δηη-
 Μές στο σκοτάδι τής νυχτιάς ξάχνου πηδάει.
 —'Ός ένός άγριου θεριού τó φλογισμένο μίτι —
 Πράσινο φώς πού τρεμουλάει.

'Ηρεμα, τόσο ήρεμα : στριγγυοφωνή στά μίκρη
 Μιά σιωπή κι δομητικό ξεχύνεται τó τρένο,
 Χρυσό άλογο, μ' άνεμιστή τή φλογισμένη χαιτή.
 Με περιφάνειας λύσσαγμα θριαμβικά φτασιμένο.

ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

(Από τó Η' βιβλίο)

ΙΤΣΑ

'Ιτσα, τών λουλουδιών έσθ χρυσή Βασιλοπούλα.
 Κοί τών πουλιών καλάδημ' άχ! πώς σίριτσε μιά φορά.
 'Η ρίχη, ό κάμπος, τó θουνό, όταν τήν κάθε αυγουλά
 Έπρόδβαινε άσφράφοντας φώς δη και χαρά.

'Ιτσα, νωρίς, πολύ νωρίς, έσθησες, άχ! και τώρα,
 'Η ρίχη, ό κάμπος έπεσε σέ συλλογή θαθεία.
 Λιώνουν τά μαύρα απ' τόν καμυό λουλουδία πάσαν ώρα
 Κι άχ! 'Ιτσα, τά πουλιά λαλούν γύρισε πίσω πιά.

Η ΩΡΑΙΑ ΖΩΗ

'Η ώραία ζωή λαμπρά θεωρώντας μου χαμογελά
 Με χίλια δυό γενεψίματα με χίλια δυό ματάκια
 Με τάνθη, μ' ένα δλόχρσο πουλί πού κελαδά,
 Με τά γλυκά, τά έξάσια τών κοριτσιών λογάκια.

'Ελα, ψυχή μου, τή φοιχτή σου ξέχνα μοίρα πιά,
 Κι άγνάντια στην ώραία ζωή λαμπρόφωτα στολίσου,
 Χαίρου με τάνθη, στάδονοΐού σίριτσα τήν όμορφιά,
 Στα θεία κορίτσια πού περνούν, ρόδα τού παραδείσου

Ω ΑΝΕΡΜΗΝΕΥΤ' ΟΝΕΙΡΟ

'Ω άνερμήνευτ' όνειρο, γλυκύτατη, ζωνία,
 Ζωή, κάτω από τούς λαμπρούς ώραίους σου οϋρανούς,
 'Ανθισα με τή ρέμβη μου και με τή φαντασία,
 Λαλώντας τούς πιδ κρύφους μου, ώσαν πουλί, κλημούς.

'Ενα λουλούδι, μιά σκιά, δυό μαύρα μαύρα φρύδια...
 'Αγάπες μου, άχ! μαραίνουμαι νωρίς, πολύ νωρίς...
 ...Ψυχή μου, πάψε νά πονείς, για δες, όλα τήν ίδια
 Δέν έχουνε τά λουλούδα διάρκεια ζωής.

; ; ; ;

Μέσα στο πλάνο οραμα, την πλάση την αιωνία,
Υψώθηκε το πνεύμα μου και σαν άητος περνάει . .
Κι ως πάει, πετᾷ χρυσές ματιές και τὸ σαϊτενέι ἢ θείο
Ἡ ώραία ζωὴ κι ὁ θάνατος τὸ περιτριγυρνάει.

Μὰ ἐκεῖνο πᾶντ' ἀτίμαχο, χτυπώντας τὰ φτερά του
Ζωὴ μαζί και θάνατο δὲν παύει νὰ τηραίει,
Μ' ἓνα γαλήνιο λογισμό που ἀστράφτει στὴ ματιά του .
. . . Γιὰ ποῖαν αἰτία ξεκίνησε και γιατί τάχα πάει; .

ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ !

Ὡ Μαργαρίτα, ἀγάπη μου, μικρούλα μου, γλυκερά μου
Ἄνθισες πάλι καὶ τὴ γῆ στολίζεις τριφερά,
Πῶς σὲ θαροῦσε μιὰ φορὰ χροῦμένη ἢ ματιά μου,
Και πῶς σὲ βλέπω σήμερα, πονώντας θλιβερά . . .

Με σὲ ξεχνᾶω . . . Παντοτεῖνά προβάλλει τᾶνθισμά σου
Στὸ νοῦ μου, μ' ὄλα τὰ πουλιά που ἐπάνω σου πετοῦν,
Τὶς πεταλοῦδες πῶχονται στὰ ώραία πέταλά σου,
Τὶς νέες που ξεφυλλώντας σε, ἄχ! γιὰγιάτες σὲ ρωτοῦν

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΣ

Σ' ἓνα ὑπόγειο κάθονται ὄμορφοι καὶ σκοτεινοί,
Που ἐπάνωθι του ὑψώνεται πελώριο ἓνα παλάτι,
Ὅλο τὸ καλοκαίρι εἶναι κλεισμένο κι ἀδειανό,
Και τὸ χυλόπυρο ἔχουνται οἱ νοικοκυραῖοι ροδάτοι.

Τρεῖς κόρες μὲ τὴ μάννα τους, κιαρχίζον νὰ γλεντοῦν
Μὲ παλλημάρια τοῦ σιμιθοῦ πὺς νύχτες τριγουδώντας.
Αὐτοὶ, σὰ φέξει, πέφτουνε, τὸν ὕπνο νὰ χαροῦν,
Και γιὸ ἄπνοος γιὰ τὴ δουλιὰ τραβᾶω βλαστημώντας.

ΩΣΗΦ ΡΑΦΤΟΠΟΥΛΟΣ

▲ ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ ▲

ΞΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ὁ Ψυχάρης γιὰ τὸ γιό του. — Τὰ ἐκατόχρονα
τοῦ Μπλωνιλαιρ. — Τὰ ἔργα τοῦ Μούρ. — Ἡ
«Μοναξιά» τοῦ Τουρνιέ.

— Στὸ φύλλο τῆς «Βδομαδιατικῆς Ἐπιθεώρησης»
(2 τοῦ Ἀπριλί), ὁ Ψυχάρης γράφει τὰκόλουθα χα-
ρακτηριστικά λόγια γιὰ τὴ ἐκότη τοῦ Ἐρνέστοι Ψυ-
χάρη, τοῦ ἀξέχαστου ποιητῆ που θοῖξε τὸ θάνατο
πὺς πρῶτες μέρες τοῦ πολέμου :

«Τὸ δόγμα τοῦ Ρενάν (doctrine renanienne)
λουσμένο ἀπὸ τρυφερόδα και περιτριγυρισμένο ἀπὸ
ἀγάπη, μεταδόθηκε στὸν Ἐρνέστο ἀπὸ τὴν πιὸ ἀφο-
σιωμένη μητέρα, ἀπὸ μιὰ μητέρα που τὸνέ λάτρευε
και που τὴ λάτρευε, ἀπὸ μιὰ κόρη που εἶτανε τόσο ἀ-
πάνω στὸ μοντέλο τοῦ πατέρα της κομμένη, ὥστε, σὰ
θέλανε νὰ μάθουνε τί θᾶλεγε ὁ Ρενάν στὴν τάδε ἢ
τάδε περίστασι, δὲν εἶχανε παρὰ νὰκούσουνε κείνη νὰ
μιλεῖ. Ὁ μικρὸς διδάχτηκε τὴ λατρεία τοῦ προγόνου,
και στὸ σπίτι καὶ ὄξω. Ἄμα μεγάλωσε, ὄλα στ' αὐτιά
του ἀντηχοῦσανε γιὰ τὴ δόξα τοῦ περίφημου ἐξηγη-
τῆ. Ὅλα τὸν παρακινούνε στὸ νὰ τὸν ἀκολοιθῆσει,
νὰ τὸνέ μιμηθεῖ. Ὅχι ! Τίποτα δὲν τὸν πείθει. Ἐχει
τώρα κι αὐτὸς τὴ συνειδηση του, γιατί . . . κι αὐτὸς ὁ
λόγος εἶναι σημαντικός — ἢ ἥθικὴ συνειδηση τοῦ
χριστιανοῦ ἀνακατώνεται μὲ τὴ μυστικὴ συνειδηση,
ἔνεται ἓνα και τὸ αὐτό. Ἡ ψυχὴ τοῦ νέου ἀναστατώ-
θι. Πάει και θοῖσκει τὸν πνευματικό του, τὸνέ ρω-
τάει, μὲ κομμένη φωνή, ἂν εἶν' ἀλήθεια πῶς αὐτὸς ὁ
παππὸς του εἶναι κολασμένος. Ὁ παπὰς τοῦ ἀπαντᾷ
πῶς δὲν ξαίρει τίποτα, πῶς κανένας δὲν μπορεῖ νὰ
ξαίρει τίποτα. Μέσα στὴν ἀβεβαιότητα, ὁ Ἐρνέστος

ἀπαρνέεται τὸν ἑαυτό του. Τελευταῖο χροῖος θνωμοσί-
νης, σημάδι εὐσέβειας ὑπέρτατης, ζητεῖ νὰ γίνει πα-
πὰς γιὰ νὰ σώσει τὸν ἄπιστο. Γιατί, αὐτὴ τὴν ὥρα,
εἶναι οἰγυρος πῶς αὐτὸς θοῖσκειται στὸν ἴσο δρόμο
ξαναπῆρε τὴ χριστιανικὴ του πίστη .

Ἄς τὸ παραδεχτοῦμε εὐλαχρινά. Ἐγώ, δὲ θοῖσκει
ἀπόδειξη πιὸ τέλει. Ὁφείλουμε, στὸν Ἐρνέστο, στὸν
ἴδιο τὸν ἔγγονο τοῦ φιλόσοφου, σ' ἓνα πλάσμα σπάνιας
ἐξυπνάδας, ἀσθητικῆς τιμιότητος, προορισμένο νὰ γί-
νει ὁ πιὸ στενὸς μαθητῆς τοῦ δασκάλου, ὀφείλουμε ν'
ἀναγνωρίσουμε τὴ χροεωκοπία τοῦ ρεμανικοῦ ρασι-
ωλισμοῦ.

Πρόγονοι τῆς χώρας τοῦ Ἀρβῶρ, πρόγονοι ἀπὸ τῆς
Ἄδριτικῆς λιμνοθάλασσης, πρόγονοι τῆς Πά-
ρος, τῆς Ἀλβανίας, τῆς Χίος, τοῦ Φαναριοῦ καὶ τοῦ
Γαλατᾶ, και σεῖς, προπάντων, πρὶν ἀπ' ὄλα, θροσκει-
τικῆς ἀνάγκης, ἀκατανίκητης και πλανητικῆς, που μοῖ
φέρατε λοιπὸν τὸ ἅγιο παιδί μου ; Μᾶς τὸ ξαναφέ-
ρατε στὴν προγονικὴ ἀνθρωπότητα.

Καταλαβαίνω — γιατί πρέπει νὰ προσπαθοῦμε νὰ
νιώθουμε. ἂν ὄχι ὄλα, που θᾶναι πολὺ, τουλάχιστο ὄσο
μποροῦμε περσότερα, — καταλαβαίνω πῶσο μερικὰ
πνεύματα μὲ τὴ σφραγίδα τῆς θλακειας, πειροχτηκαν
ἐξαιτίας αὐτηνῆς τῆς θροσκειτικῆς ἀλλαγῆς (conver-
sion) Ἄν εἶναι καθόλου ἀνάγκη νὰ χροσομερήσουμε
γι' αὐτὰ .

Ἄς ζητήσουμε καλύτερα νὰ μάθουμε τί θᾶλεγε ὁ
ἴδιος ὁ Ρενάν γιὰ τὴ μεταβολὴ αὐτὴ τοῦ ἔγγονοῦ του.

Ἐνας ἐκκλησιαστικὸς ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐξυπνοὺς που
μαζί του τὸ συζήτησα, μοῦ ἀπάντησε χαμογελώντας :

— Θὰ τὸνέ διασκεδάξε !

Ὅχι ! ἐγὼ δὲν τὸπιστεῖω καθόλου αὐτό. Αὐτὰ

τά λόγια εΐτανε πολύ υπερβολικά, αύστηρη κρίση γιά τὸ Ρενάν.

Εἶμαι παραβέβαιος, πὼς θὰ ἐνδιαφερότανε πολὺ, φροδερά. Χωρὶς ἄλλο θὰ σκεφτότανε, θὰ ζέταζε, θὰ ἔκανε ἀτέλειωτες κουβέντες μὲ τὸν ἔγγονό του. Ὁ Ἐρνέστος Ρενάν, κ' ἴσως νὰ μὴν τὸ ξαίρουνε, εἶτανε πολὺ σεμνός. Τὴν ἐποχὴ πού ὅλος ὁ κόσμος βούϊζε ἀπὸ τὸ ἔργο του, ἔμεινα κατὰπληχτος σὰ μοῦ εἶπε μιά μέρα πὼς αὐτὸ του τὸ ἔργο, κατὰ βάθος, οὔτε γνωρίστηκε, οὔτε νοήθηκε. Τοῦ ὑποστήριξα πὼς εἶχε μορφώσει πνεύματα, πὼς εἶχε ὁπαδούς. Τίποτα, τίποτα δὲν ἤθελε νὰ παραδεχτεῖ. . . »

— Κάτω ἀπὸ ἓνα γελαστὸ οὐρανὸ καὶ μὲ ἕξι ἔχου-
νε νὰ δεῖξουνε τὰ γαλλικὰ γράμματα, γίνηκε στῆς 10
τοῦ Ἀπριλῆ μιά ἀπλὴ καὶ συγχανητικὴ τελετὴ γιά τὰ
ἑκατόχρονα τῆς γέννησης τοῦ Μπωντελαίρ. Ὁ Σύν-
δεσμος τῶν Γάλλων ποιητῶν, μὲ τὴν πρωτοβουλία τοῦ
Ἀντρέ Φονταϊνάς, εἶχε ζητήσει ἀπὸ τὴ δημοτικὴ ἀρ-
χὴ τοῦ Παρισιῦ νὰ αποφασίσει μὲ τὴν ἐκτακτὴν τῶν ἑ-
κατόχρονων τοῦ ποιητῆ τὸ θεμέλιωμα ἀναμνηστικῆς
πλάκας στὸ σπίτι τῆς ὁδοῦ Hautefeuille No 15,
ὅπου περὶ τοῦ ἔπεφε τὸ πατρικὸ σπίτι τοῦ Μπωντε-
λαίρ, κοιμήμεν ἔπειτ' ἀπὸ τὴ χάραξη τοῦ βουλευτῆρου
Σαιν - Ζερμάν. Ἡ πρόταση αὐτὴ, πού γίνηκε μέσο
τοῦ συναδέρφου τους κ. Ριοτόρ, γίνηκε δεχτὴ ἀπὸ τὸ
δημοτικὸ συμβούλιο, κ' εἶσι στὶς 10 τοῦ Ἀπριλῆ, τὸ
πρῶτ, κατὰ τὶς δέκα ἡ ὥρα, γίνηκε ἡ γιορτὴ ἀπὸ τὴ
δημοτικὴ ἀρχὴ, Λόγους στὴν τελετὴ θγάλανε οἱ κ. κ.
Λὲ Κορμπιζιέ, πρόεδρος τοῦ δημοτ. συμβουλίου, Ὁ-
τράν νομάρχης τοῦ Σηκουάνα, Ριοτόρ δημοτικὸς σύμ-
βουλος, Ἀντρέ Φονταϊνάς πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς πού
ζήτησε τὴν ἀφιέρωση, Λεόντ πρόεδρος τοῦ Συνδέ-
σμου τῶν Γάλλων ποιητῶν, Κάν πρόεδρος τῶν φίλων
τοῦ Βερλαϊν καὶ Μισελὲ πρόεδρος τῶν φίλων τοῦ
Μπωντελαίρ.

— Ἐνα νέο πού παίρνουμε ἀπὸ τὸ «Γαλιτὴ Ἐριτῆ»:
Ὁ περιφημὸς Ἀγγλὸς ρομαντιστογράφος Γεώργιος
Μεοργε πού ἔξαιτίας δυὸ τελευταίων του ἔργων, τῆς
«Γυναικας μὲ τὴ Μάσκια» καὶ τῆς «Ἐσθῆρ Οὐάτερ»,
εἶχε πολλὰς ἐνόχλησες, καθὼς λέει ὁ ἴδιος, ἀποφάσισε
νὰ γίνε ἐκδότης.

Τὰ βιβλία του τυπώνονται πᾶνω σ' ἔξοχο χαρτὶ,
μὲ παράξενους τυπογραφικοὺς χαρακτήρες πού μόνος
του ἀνεκάλυψε πᾶνω σὲ ἀρχαῖο μοντέλο, καὶ δένουν-
ται μὲ δέσιμο μεγάλης ἀξίας. Ὁ ἀριθμὸς τους ὅμοι
εἶναι μικρός.

Σ' ἓνα συνάτη τοῦ Daily Mail πού τοῦδεῖξε
τὴν ἔκκληξή του γιά τὴν ἀπόφασή του αὐτὴ, ὁ Μοργε
τοῦ ξήγησε πόσα καλὰ ἔχει αὐτὴ ἡ μέθοδος καὶ τὸν
θεθαίωσε πὼς ἔχει ἀποφασίσει νὰ μὴν τὴν ἀλλάξει.

«Ἔτσι, εἶπε, δὲν ἔχω πιά ἐκδότῃ γιά νὰ χολοσκά-
νω καὶ γράφω γιά μόνους ἐκεῖνους πού ἀγαποῦνε τὴν
καλὴ φιλολογία καὶ ὄχι γιά κείνους πού δὲ νιώθουνε
τίποτα. Τὰ βιβλία μου πουλιοῦνται 2 γουίνες (λίγο
παραπάνω ἀπὸ ἕκαστὸ φράγκα) καὶ μένουν πού ἀγα-
ποῦνε τὴ δουλιὰ μου μένουνε κατευχαραστημένοι ἂν τὸ
πετυχαίνουν καὶ σ' αὐτὴ τὴν τιμὴ. Τυπῶνω μόνω γιά
τοὺς ἀναγνώστες πού ἔχτιμῶντας με, ἐπιθυμοῦνε νὰ
μαζέψουν τὰ βιβλία μου καὶ ὄχι γιά τοὺς ἀγράφματους

πού ρωτοῦνε, λόγου χάριν, ἂν ἡ «Ἐσθῆρ Οὐάτερ» εἶ-
ναι βιβλίω γιά κορίτσια». Πόσο δίκιο ἔχει μὰ τὴν ἀ-
λήθεια!

— Ὡς εἶδος ἡμερολόγιω ὁ κ. Πιέρ Τουρνιὲ ἔδγα-
λε σὲ βιβλίω ἓνα ὁμορφω ποίημα, πού καὶ πού ὁμως
μονότονω καὶ κουραστικὸ, κάτω ἀπὸ τὸν τίτω «Μονα-
ξιά». Ἀρχίζοντας τὴν ἀνάγνωσή του, παραστέκει μα-
νεῖς στὴν εὐτυχία τοῦ ποιητῆ, στὴν ποιητικὴ φιλίω
του ποῦχε σῆνα ἀπομικρυσμένο μέρος τῆς πα-
τρίδας του. Βλέπει τὴ γυναικὰ του, ὁμορφὴ καὶ γλυ-
κειά, νὰ τὸν περιτριφυρίζει μὲ μιὰν ἀτέλειωτὴ ἀγά-
πη, καὶ ἀνυπομονεῖ καὶ αὐτὸς μαζί τους γιά τὴ γέννηση
ἐνὸς ὁμορφου μωροῦ. Μὰ ἡ κακιά μπόρα χτυπᾷ τὴν
ἀπόμωρη φιλίω, ἀπότομα καὶ καταστρεφτικὰ. Ἡ γυ-
ναίκα πεθαίνει πρὶν γίνε μητέρα καὶ μιά θαρεῖα θλί-
ψη, πού ἡ μοναξιά τὴν κάνει ἀνυπόφορη, βασιλεύει καὶ
πού πρῶτα εἶτανε μόνω εὐτυχία. Ὁ πόλεμος τότες ἀρ-
χινᾷ καὶ ὁ ποιητῆς ζητᾷ σ' αὐτόνε νάβρει τὴν ἀνάπα-
ψη. Μ' ἀπὸ τὴν πρῶτὴ μάχη ἡ τύχη δὲν τοῦ δείχνεται
καὶ καὶ καλὴ. Πληγώνεται, κ' ἔτσι ἀδυνατισμένος, ἀ-
φανισμένος, ἀναγκάζεται καὶ πάλι νὰ γυρίσει σὸ μαῦ-
ρο ἀπὸ τὴν ἐγκατάλειψη καὶ σκοτεινιά σπίτι του. Κι
ὄλ' αὐτὰ γραμμένα ἀπλά καὶ ἄρμονικὰ, σὲ ἀλεξαντρινὸ
στίχο, ἔχι βιαστικὸ μᾶνετο, πού χωρίζεται πού καὶ πού
σὲ στροφές ἀπ' ὄχτῳ ἢ καὶ λιγότερους στίχους, ἀπλοῦς,
γιομάτους ἀγάπη καὶ θλίψη.

Νέες Γαλλικὲς ἐκδόσεις

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ. — Ἐρνέστ Ρενάν «Ψυχολογικὴ με-
λέτη ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ» (ἔκδοσι Κορναισιάνς).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ. — Ἀνρὸ Μπροντὸ «Στὴ χώρα τῶν
ἐρώτων τοῦ Λαμαρτίνου» (ἔκδ. Ρέν, φρ. 12).

ΠΟΙΗΣΗ. — Ζάν Πιέρ Καλὸς : «Γονατιστός»,
(ἔκδοσι Πλόν φρ. 7).

POMANTZA. — Ζάν Ρόκ «Ντὸν Ζουάν» (ἔκδοσι
Σιρέν φρ. 8). — Τριστάν Μπερνάρ «Τὸ σπάταλο παι-
δι τοῦ Βενιζέ» (ἔκδοσι Φλαμαριόν φ. 7.50).

GRAZIELLA

ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Le Monde Nouveau (Ἀπριλῆ 1921). — Κορ-
μπὼ «Ξαναδιαβάζοντας τὸ Δάντη». — Χίρς «Πάνω
στὸν πάγκο», κωμωδία μονόπρακτῃ. — Ἀσσελέν «Ἡ
Ὀλλανδία καὶ ὁ Ὀλλανδός». — Πῶλ Λουί «Ἡ κρίση
τοῦ παγκόσμιου σοσιαλισμοῦ» κλπ.

La Revue Critique (25 τοῦ Ἀπριλῆ 1921).
Ἀγγλεζάν «Γιά τὸν Ἀντρέα Σεβριγιόν». — Τιμπων-
τέ «Οἱ δυὸ διαταγές». — Ζομίν «Ὁ Ναπολέον σὸ
Ἑλλῶ». — Ἀλμπέρ Φλά «Στροφές». — Βετιέρ «Θλί-
ψες κ' ἐπίγειες χαρές» κλπ.

Mercure de France (1 τοῦ Μάη 1921). Πῶλ
Φυζιέρ «Τὰ μυγκὲ ὑποδρόχια». — Καρπαντιέ «Ἡ
Βρεττανικὴ ποίηση καὶ ὁ Μπωντελαίρ». — Σεβαγιέ «Ἡ
ἀλχημικὴ καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ναπολέοντα». — Πρα-
διέλ «Ἡ λεζάντα τῆς Κλειμένης Ἰσώρ». — Λεόν-
Πιέρ Κιντ «Ἐρωτικὴ ἀπλοποίηση». — Ἐπιθεώρηση
τοῦ δεκαπενθήμερου κλπ.

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΗ ΣΟΦΙΑ

Ἀγαπητέ Νουμά,

Ἄν θέλετε δημοσιεύετε τὸ παρακάτω ἀνέκδοτο, ποὺ τᾶκουσα ἀπὸ κάποιον τουρκομερίτη Ἕλληνα.

Στὴν Πόλη, κάποτε, μπήκε σ' ἓνα... μεγάλο κουρεῖο ἕνας καινούργιος πελάτης γιὰ νὰ κουρευτεῖ.

Δὲν εἶτανε καλοφορεμένος καὶ δὲν εἶχε... ὕψη ἀριστοκρατίη.

Ὁ κουρέας, μόλις τὸν εἶδε, ἄρχισε νὰ τὸν κουρευεῖ γλήγορα γλήγορα, γιὰ νὰ τὸν ξεφορτωθεῖ. Σὰν τελείωσε τὸ κουρεμα, ὁ πελάτης τοῦ λέει :

— Τελιώσατε κιάλα;

— Μάλιστα τοῦ ἀπαγγεῖ ἐκεῖνος.

Ὁ πελάτης σηκώθηκε, καὶ φεύγοντας ἀφήκε μιὰ Τούρκικη λίρα χρυσή. Ὁ κουρέας ἔμεινε κατάπληχτος καὶ δὲν πρόφτασε νὰ πει τίποτα σκεδόν, παρὰ μερικά παρακάλα : «νὰ μᾶς προτιμάτε...», στὸ κατᾶστημά μας θὰ βρίσκατε πάντα περιποίηση. »

Ἔστερ' ἀπὸ λίγες μέρες ξαναπήγε πάλι στὸ ἴδιο κουρεῖο γιὰ νὰ ξουριστεῖ. Ὁ κουρέας ποὺ τὸν γνώρισε ἀμέσως, ἄρχισε τώρα νὰ τὸν περιποιεῖται, καθὼς τοῦ εἶχε ὑποσκεθεῖ.

Ἐπειδὴ ὅμως, μὲ τίς τόσες περιποιήσεις ποὺ τοῦκανε, ἀρνοῦσε, ὁ πελάτης, ἀνυπομονώντας, τοῦ λέει :

— Ἀκόμα νὰ τελειώσετε;

— Μὰ πρέπει νὰ σᾶς περιποιηθοῦμε, ἀπαντᾷ ὁ κουρέας.

Ἐπὶ τέλους τελείωσε. Ἀλλὰ τώρα ὁ πελάτης, φεύγοντας, τοῦ ἀφήκε μιὰ μόνο δεκάρα. Ὁ κουρέας ἔμεινε μ' ἀνοιχτὸ τὸ στόμα.

— Μὰ, κάνετε λάθος, κύριε, εἶναι δεκάρα, δὲν εἶναι λίρα.

— Βέβαια, τὴ βλέπω, ἀπαντᾷ ἐκεῖνος, ἀλλὰ τούτη ἢ δεκάρα εἶναι γιὰ τὸ προχθεσινὸ σας κούρεμα, κ' ἢ προχθεσινὴ ἢ λίρα γιὰ τὸ σημερινὸ σας ξούρισμα, καὶ ἔφυγε.

Ὁ κουρέας μένει, ἀπὸ τότε, μάνοιχτὸ τὸ στόμα.

E. N. Π.

Ἡ Κοινή Γνώμη ΓΛΕΝΤΑΚΙΑ

Ἀγαπητέ Νουμά,

Ἄκουσε νὰ γελάσεις μὲ τὴν καρδιά σου : Τὴν περασμένη βδομάδα ὁ Γυμνασιάρχης μᾶς ἔβαλε νὰ γράψουμε μιὰ σύνθεση καὶ νὰ παραλληλίσουμε τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ μὲ τὸ ρέμα τοῦ ποταμοῦ· θέμα εἰκόλοπραγμάτευτο, δὲ λέει μανεῖς τίποτα γι' αὐτό. Προχτὲς λοιπόν, ποὺ λές, εἴμαστε ὑποχρεωμένοι νὰ τοῦ τὴν παρουσιάσουμε· ἔτσι κ' ἔγινε. Πρῶτα πρῶτα διάβασε τῆς δεσποινίδας. Μιὰ σύνθεση σὲ ξεχαρβάλωτη καθαρεύουσα, ἀψυχη, πλάδαρη, γιομάτη κοινοτυπίες, ποὺ μέσα σὲ δάφτη εἶδα γιὰ πρώτη μου φορὰ καὶ τὸ ἀμίμητο γνάματα βορβορώδη! Τέλος πάντων.

Ὁ γυμνασιάρχης ἠύτρεπισε ὅσον οὕπω ἀφτήνε, τῆς εἶδειε τὰ λάθια της, μὰ φά-

νηκε πὼς ἔμεινε φαριστημένος ἀπὸ δάφτη, ἐπειδὴς εἶτανε γραμμιένη σὲ καθαρεύουσα. Ἔ, βέβαια.

Ἔστερα ἄρπαξε τὴ σύνθεση μισοῦ συμπαθητικῆ μου καὶ φίλου μου, δημοτικιστῆ ὡς τὸ κόκκαλο, γνωστοῦ στὸ γυμνασιάρχη γιὰ τὰ δημοτικὰ του φρονήματα. Μόλις τὴν πῆρε στὰ χέρια του καὶ εἶδε ἀπάνου - ἀπάνου «Ποτάμι — ἄνθρωπος», καὶ στὴν ἀρχή : «εἶτανε ἓνα ὄμορφο ἀπόγιομα...», πρασίωσε ἀμέσως, κιτρίνισε, γοῦρλωσε σὰ γαρίδα τὰ μάτια του καὶ τὴν ἔσκισε κομματάκια κομματάκια. Τὸ ἴδιο ἔκανε καὶ μιὰν ἄλλη, ἐπειδὴς ἔλαχε νὰ πέσει στὰ μάτια του ἡ λέξη τὸν κειροπολοῦσε», ἐνῶ ἤθελε, καθὼς μᾶς δίδαξε ἔστερα... ὠνειροπόλει ! Ἐγὼ ἀπὸ τὰ πεινὰ θραυνία τοῦ φώναξα μπράβο καὶ ἔτσι μούρθε νὰν τοῦ χτυπήσω πλάμαμα !

Λαβαίνοντας ἀφορμὴ λοιπὸν ἔτσι, ὠπλίσθη μέχρις ὀδόντων καὶ ἄρχισε νὰ ἐκτοξεύει τοὺς μύδρους του κατὰ τῶν ἀποφωλίων αὐτῶν τεράτων, τῶν μαλιαρικών !

Πάνου στὸ φιλιππικὸ του ἔκουσα καὶ μερικά μαργαριτάρια σωστὰ ποὺ μ' ἔκαναν νὰ σπαρταρήσω στὰ γέλια.

Ἐπε δηλαδή, ὅτι κείνοι πάγκλωνε τὴ δημοτικὴ ποὺ τὴν γράφουνε, ἐδὲν ἔχουνε σπουδάσει στὸ γυμνάσιο, οὔτε στὸ σχολαρχεῖο καὶ πὼς ὅλοι οἱ μαλιαροὶ νοσοῦσι παθολογικῶς (!). Φρίξε....

Ἀφοῦ δὲ κάλεσε τὸ φίλο μου στὸ γραφεῖο ἰδιαιτέρως, ἐκφράστηκε ἐμπαιχτικά μπροστὰ στοὺς ἄλλους καθηγητὰδες γιὰ τοὺς σημερινούς μας λογοτέχνες καὶ χαρακτηρίσε τὸν Παλαμὰ τ ρ ε λ ό!....

Ἔστερ' ἀπ' ὄλα τοῦτα, ἀγαπητέ Νουμά, ἀφίνω τὸ λόγο σὲ σένα. Ἐμεῖς δὲν ἔχομε νὰ κάνουμε τίποτις ἄλλο, παρὰ νὰ τραθήξουμε τὰ μαλλιά μας τρίχα τρίχα καὶ νὰ οἰχτεῖουμε ὅλους ἀφτούς τοὺς βουκόλακες γιὰ τὴ δυνατηκὴ τους μαλλία καὶ τὴν ἐπιστημονικὴ τους γύμνια.

Με πολλὴ ἀγάπη

Ἔνας δημοτικιστῆς
(Τρίτο Γυμνάσιο Πειραιῶ)

Στερνόγραφο. — Ἐπειδὴ βλέπω πὼς βαριέσαι νὰ ψάχνεις γιὰ νὰ βρεῖς καθαρευουσιάνικους σολοικισμούς καὶ νὰ γιομίσεις τῆς στήλες σου ὀλάκερες, ἂ θέλεις, γι' αὐτὸ σοῦ στέλνω τὸ παρακάτω φρούτο ποὺ τὸ ψάμισα χιτς σ' ἓνα καθαρευουσιάνικο παζάρι :

Ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΕ' οἱ Γάλλοι ἐγνώρισαν τὰς νέας ιδέας τὰς γεννηθείσας ἐν Ἀγγλίᾳ, ἀλλ' ὑπῆρχε μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τούτων τῶν ιδεῶν καὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ ἸΣΧΥΟΝΤΩΝ. (Ἱστορία Εὐρωπαϊκῆ καὶ Ἑλληνικῆ. Νικ. Βραχνοῦ, Τετάρτη Γενν. Σελ. 143. Γραμμὴ 31).

ΦΥΤΟΛΟΓΙΚΟΙ ΣΟΛΟΙΚΙΣΜΟΙ

Ἀγαπητέ μου Νουμά,

Ἐς τὸ ὄρατο μπουκέτο τῶν πέντε φυτολογικῶν σολοικισμῶν ποὺ μάζεψε καὶ μᾶς πρόσφερε ὁ κ. Πάλλης μὲ τὸ φύλλο τοῦ Νουμά στίς 17 τοῦ Ἀπριλίου, ἂς μοῦ ἐπιτραπῆ νὰ προσδέσω καὶ γὼ ἓνα λουλούδι ἀκόμα.

Τὸ μάζεψα ἀπὸ τὴν πρώτη σελίδα τοῦ «Ἐλεύθερου Τύπου» — γνωστὸ καθαρευουσιάνικο περιδῶλι — ἀ-

λά δε φταίει γιαυτό (δπως θα νόμιζε κανείς) ο κ. Καβαράκης, γιατί είναι μετάφραση από τον 'Ιάκωβο Καντέλ, ο οποίος παρουσιάζει τη Μαγδαληνή, να πηγαίνει στον Τάφο του Χριστού, καθ' γραφει πώς η Μαγδαληνή ήμια στην ανταύγεια της νύκτας έδρασε . . . τους ύψηλους μισχους των κρίνων, τους άγκισθωτούς κλώνους των ρορών και έδρασε χλωμές κ' κ λ α μ ι έ ς ».

Δυστυχώς όμως όσο εύκολο είναι να δρέψουν οι έρασμοί Νουμισσοί τον Μάη, κατά τον Παράσχο, άλλο τόσο είναι δύσκολο να έδρασε κυκλαμίες η Μαγδαληνή στην ταφή του Χριστού, γιατί οι κυκλαμίες έδω άνθίζουσε ως το Δεκέμβρη ή το πολύ το Γεννάρη, με το κρύο. Την άνοιξη δέν υπάρχουσε πιά, αλλά κοιμούνται ήσυχες στη γη για να φρυτώσουν πάλι τον άλλο χειμώνα.

Καθ' στην Παλαιστίνη άσφαλώς θα συμβαίνει το ίδιο, αφού το κλίμα εκεί δέν είναι ψυχρότερο από δω.

Αυτό μπορεί να μην το προσέξε ο Καντέλ, αλλά στον κ. Καβαράκη, τον πολυμαθή, δέν επιτρέπεται να μην το προσέχει, γιατί στην Ελλάδα και θράκη και κάμποι και θουνα είναι παντού γεμάτα από τα χαριτωμένα αυτά λουλουδάκια, τίς κόκκινες ή τριανταφυλλίες και σπανιότατα χλωμές (άσπρες) κυκλαμίες, τίς όποιες μοναχά όποιος δέν άγ πάει τη φύση δέν ξαίρει. 'Αλλά δέν άρκει κανείς να θέλει, πρέπει και να προσέχει, φαίνεται όμως πώς η έλλειψη προσοχής σε όλα, και πρό πάντων στη φύση, είναι γενικό έλάττωμα των καθαροενοσιώνων.

Αθήνα 1 του Μάη.

Ένας προσεχτικός

ΜΑΣΚΑΡΑΛΗΚΙΑ

Αγαπητέ Νουμί,

Μη νομίσετε αλήθεια πώς ο Έλληνικός πολιτισμός είναι μονάχα λόγια· επιμορφίζεται και στην πράξη. Αποδείξεις έχουμε πολλές, και πρώτη είναι η άλλαγή κάθε βάρβαρου ονόματος πόλης ή χωριού. Έδω ο κόσμος ξαίρει το Καραγάτς. νφται το ξαίρει κι ο τουρκος κι ο κάθε ξένος. Μα ο Έλληνικός πολιτισμός θάν το ξεβγενίσει. Και το βιβαρτικό Καραγάτς έγινε Όρεστίας ! Κι ο κόσμος άπορεί πώς ενώ άφτός πάει στο Καραγάτς, του λένε πώς πάει στην Όρεστίας ! Ακόμα μια βάρβαρη λέξη Κιριτοχανέ, μια συνοικία, έγινε . . . Τριπόταμον ! Οι Κιριτοχανιώτες θάπορησανε πώς τόνον καιρό δέ μπορέσανε να ίδουνε το παράξενα αυτό ζώο . . . που ζει στη γειτονιά τους, γιατί κάποιο ποταμίσιο ζώο θάνα, ή μέσα σε τρεις ποταμούς θα θρύσκουνται (;) 'Ο κόσμος όμως εξακολουθεί νάν τα λέει όπως τα ήξαιρε, κ' οι πολιτισμένοι Έλληνες χάρουνται μέσα τους, που καταφέρνουν τέτοια θάματα, άδιάφορο άν άφτά είναι μονάχα στο χαρτί· άφτό τους φτάνει. Τα ζητήματα τα λύνουνε μονάχοι τους και μένουνε φχαριστήμενοι για τούτο· έξω από το χαρτί δέν τους μέλει τί γίνεται . . . Δαίς

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Δωλ. Φιλώτ. Καλό. Περιμένουμε κάτι καλύτερο. — κ. Υπογ. Β. Σωστός και σοφός οι «ιδέες δικές μου». Μα προτιμούμε το άλλο το καλύτερο που γράφεις ότι έχεις. — κ. Κ. Δέτ. Θέλουγ και τα δυο πολύ δούλεμα άκόμα. Και πρέπει νάν το δουλέψεις γιατί είναι κριμα να γαθούνε στίχοι σάν κι αυτάνε :

... Κ' εΐταν όνειράτα οι στιγμές
κ' εΐταν οι ώρες ύμνοι,

κ. Νίλακ. Οι στίχοι σά να τρικλίζουν. Για διάβασέ τους αγαλόφωνα και θάν το δεις κι ο ίδιος. — κ. Κ. Μάμ. Καλά και θα δημοσιευτούν. — κ. Γ. Κάμ. Δέν έπρεπε να θυμώσεις, μα να γελάσεις και σί, σάν έξυπνο παιδι που είσαι. Βέβαια, κάτι θα γράφεις, και πολύ γρήγορα μάλιστα. "Ισως γι' αυτό σε κρίνουμε κι άσχηρότερα. Νιάτα κι άπογοήτευση, είναι δυο πράματα άταίριαστα και χαιρόμαστε που το νιάθεις αυτό και το διατυπώνεις τόσο όμορφα στο γράμμα σου — κ. Δυσανάγνωστο. Οι «Αγτίδες άγάπης» καλό και να δημοσιευτεί, άφού μās στείλεις πρώτα τόνωμά σου καθαρογραμμένο. Το άλλο, δέ μās άρεσε. — κ. Δημ. Ίωαν. Καλούτσικο μα όχι άκόμα καλό. — κ. Αγ. Καρ. Ούτε αυτό. Άλλο. — κ. Μάνβελ. Στείλε το τέταρτο. — κ. Β. Αστ. Καλό μα περιμένουμε κανένα άλλο καλύτερο. — κ. Μαρκ. Σ. Διάβασε και τον «Υμνο στην Αθηνά» του Παλαμά. — κ. Ταφ. Αχ. Δέν είναι και τόσο καλό — κ. Σπ. Έξ. Δέ μās ένδουσίασε και τόσο ο πρώτος στίχος :

Σε πόθησα σίν τίνερω
του μαγικού πρωϊού...

Τα προσωπικά γράμματα για τον κ. Δ. Π. Ταγκόπουλο παρακαλούμε να διειθύνονται στο «Poste restante του έξωτερικού».

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ

τους συντρομητές των επαρχιών και του έξωτερικού που καθυστερούνε τη συντρομή τους, να μās την έμβάσουν το γληγορότερο, για να μη βρεθούμε στη δυσάρεστη θέση να πάψουμε να τους στέλνουμε το φύλλο.

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & Σ.

ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Η "ΝΙΟΤΗ,"
ΜΗΝΙΑΤΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ ΔΡ. 15

ΔΙΕΥΤΗΣΗ : Ρ. Ρ. — Π Α Τ Ρ Α

ΓΙΑΓΚΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

διά τους κ. κ. Όδοντεϊατρούς

Ο Οίκος «LABARBERA» Ι. ΚΑΝΔΡΗ & Σια όδός Σταδίου 3 γνωστοποιεί ότι δ έν Λονδίνο οίκον

CLADIUS ASH & CIE

άνέθεσεν αυτόν διά Συμβολαίου την άποκλειστικήν πώλησιν και αντιπροσωπείαν των ειδών του διά την Παλαιάν, Νέαν Ελλάδα και Σμύρνην.

ΑΘΗΝΑΪΚΟΝ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ

Χ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

3 - ΟΔΟΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ - 3

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

Μ. Αιδoux: Τὸ Μοδιστράδιον τῆς Μαργ-Κλαίρ. Μετ. Βιβῆς Σκούρα Δρ. 5. —	Μεγαλὴ Μητσάκη: Φιλολογικὰ ἔργα. (Τόμος Α')..... Λρ. 5. —
Δημοσθ. Βουτυράς: Τριανταδύο Διηγήματα..... > 5. —	Μυρτιώτισσα: Τραγοῦδια..... > 4. —
Ρήγα Γκόλφη: Ὁ Γήταυρος. Δράμα..... > 2. —	Γρηγ. Ξενοπούλου: Τὸ Ζακινθινὸ μαντήλι κι' ἄλλα δέκα διαλεχτὰ διηγήματα..... > 5. —
«Ὕμνοι» Ποιήματα..... > 3.50	Ὁδεδίου: Ἡ τέχνη γ' ἀγαπᾶς καὶ πὺς γιαιτρύεται ἡ ἀγάπη. Μετάφρασις Κ. Τρικογλίδη..... > 4. —
Γ. Δραγοῦμη: Πολιτικοκοινωνικαὶ καὶ μελέται... > 5. —	Κώστα Οὐράνη: Νουσταλγίες.... > 5. —
Δεμένο..... > 6.50	Κώστα Παρορίτη: Ὁ Πατέρας κι' ἄλλα διηγήματα..... > 5. —
Ἄργ. Ἐφταλιότη: Ἐκλεκτὲς Σελίδες..... > 5. —	Ν. Πετιμεζῆ (Λαύρα): Ἐπὶ ἁπλὰ λόγια..... > 3.50
Μετ. Θεοβάλαντες: Ὁ Ἄδν Κιχότης. Μετάφρ. Κ. Καρθαίου... > 10. —	Δ. Π. Ταγκόπουλου: Πίσω ἀπ' τὰ κάγκελα..... > 3. —
Κ. Καρθαίου: Τὰ τραγοῦδια τοῦ νηιοῦ μου καὶ οἱ Κηφισιώτικες μελωδίαις... > 3.50	Δράματα. Τόμος Α'..... > 6. —
Μ. Κονοπνέτσκη: Προμηθεὺς καὶ Σίσυφος..... > 2. —	Ὁ λυτρωμὸς (δράμα)..... > 3. —
Βεν. Κονστάν: Ἀδόλφος..... > 3.50	Πάνου Ταγκόπουλου: Λυρικὰ > 3.50
Ἄθ. Κυριαζῆ: Στιγμὲς ποῦ ζῶ... > 5. —	Ραμπιντρανάθ Ταγγόρ: Ἰνδικὰ διηγήματα. Μετάφραση Κ. Τρικογλίδη..... > 3. —
Ἄνδ. Λακκαράτου: Στοχασμοὶ > 4. —	Α. Τσέχωφ: Διηγήματα..... > 3.50
Πιέρ Λουῆς: Τὰ τραγοῦδια τῆς Βιλκιῶς..... > 4. —	Ἐρωτικὲς ἐπιστολὲς μὲς Πορτογαλλίδος Μοναχῆς. Μετάφραση Κώστα Οὐράνη..... > 2.50
Μίμη Μαλεθοῦ: Ἡ ζωὴ ἐγὼς Ἐδέλπιδος..... > 3. —	

ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΕΚΠΤΩΣΗ 10 %

Μὴ ξεχνᾶτε νὰ στείησθε στοὺς φίλους σας τὸ **ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟ** μας

ΔΕΛΤΙΟ, ποὺ βγαίνει κάθε μῆνα, καὶ τὸ στέλνομε δωρεὰν σὲ κάθε

βιβλιόφιλο ποὺ ἠθέλε τὸ ζητήσει.